

DOMOLJUB

Izhalja vsak četrtek. Cena mu je
1 K na leto. (Za Nemčijo 1 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K).
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 12.

V Ljubljani, dne 19. marca 1914.

Leto XXVII.

Čast Notranjski!

Gostinčar je zmagal z več nego ti-
soč glasov večine. Ta novica se je bli-
skoma razširila po naši domovini zad-
nji petek in veselo in hvaležno se obra-
čajo sedaj misli vseh naših prijateljev
in somišljenikov proti skalnemu Krasu,
ki se je tudi to pot, v tem odločilnem
boju tako sijajno izkazal.

Liberalna stranka se je v kmečkih
volilnih okrajih najdlje držala ravno
na Notranjskem. Pri volitvah v deželni
zbor so do leta 1901 zmagovali liberalci
v tem volilnem okraju, ki je zdaj izvo-
lil Gostinčarja s tako sijajno večino.
Liberalno magnatstvo je imelo pač tak-
rat še vso moč v rokah. Botegar je go-
spodaril nad dušami in nad telesi. Po-
sojal je revnemu težaku, zapuščenemu
kmetiču, drl ga in ob njegovem trudu
nagrabil stotisočakov, obenem pa ko-
mandiral, kako naj se voli v občino in
v deželni in državni zbor. Nikjer ni bilo
na naših tleh hujšega boja proti libe-
ralcem kakor na Notranjskem. Magna-
ti so dobro vedeli, da ne gre samo za
politično moč, marveč za njihov žep in
zato so se uprli z vsemi sredstvi, ko je
krščanska ljudska misel jela klicati
uboge sužnje iz spanja, ko se je seme
združevanja začelo sejati na trda, ne-
obdelana tla. Kmet je razumel novi
klic, vzdramil se je in zdaj vsa magna-
tska moč ne zmore ničesar, ne denar, ne
laži, ne hujskanje, ne prošnja — nič!

V reški dolini, v Trnovem je bil
ravno Gostinčarjev protikandidat Ur-
bančič na čelu nasprotnikov — eden
najprezrednejših, najsilovitejših, naj-
brezobzirnejših. Boril se je takrat za
magnatsko nadvlado, za komando ode-
ruhov na Notranjskem. Zdaj so se iz-
premenili časi. Tudi Urbančič je moral
obleči drugo obleko in se privaditi dru-

gim besedam: zdaj je nastopal pod
krinko kmečkih koristi, pod zastavo
neodvisne kmečke stranke in tajil zvezo
z mestnimi liberalci. Kmet je pa vi-
del, da zanj vpije vsa mestna liberalna
banda, da zanj laže Ribnikar in obre-
kuje Narodov urednik Ravnihar in —
Mesarjev oča so dobili, kar so zaslužili.

Tudi tega ne smemo pozabiti, da je
pred dvajsetimi leti, ko se je jelo da-
niti na Notranjskem, Gostinčar kot vo-
ditelj našega delavstva z vso vnemo ši-
ril ljudsko misel v mnogoštevilnih shod-
dih med Notranjci in niti sluteč, da ga
bo osvobojeni notranjski kmet izbral
kedaj za svojega zastopnika pomagal
združevati ljudsko množico v urejeno
bojno četo. Oholi, bogati, trdi botegar
ne more biti bolj ponižan, nego če se
domisli, da ga je vrgla ljudska moč, ki
zaupa možu izišlemu iz zasramovanih
delavskih vrst. Čast našim Notranjcem.
Tisto pot kakor jo je šel kranjski Kra-
ševce, pojde tudi goriški. Liberalcem
bo tudi tam kmašu odklenkalo.

Odločilen je bil zadnji dežel-
nozborni boj; tako smo rekli. Za nepo-
zabnim našim dr. Žitnikom kandidirati
ni lahka reč. Vse ga je poznalo; ogrom-
na množica ljubila, vsi cenili. Njegova
osebnost je tudi v nasprotniku izzvala
spoštovanje. Na svojo osebo je tako na-
vezal svoj okraj, da je beseda Žitnik
pomenjala že sama toliko kakor posla-
nec, da si niti liberalci ni mislil, da bi
mogel kdo drugi zastopati okraj, kakor
dr. Žitnik. Tako daleč je šla vdana lju-
bezen do njega med Notranjci, da so
očetje sinovom zadnja leta zelo splošno
dajali prej nenavadno ime Ignacij sa-
mo za spomin na svojega poslanca.

In še nekaj! S 1. marcem letošnje-
ga leta so stopile v veljavo zvišane de-
želne doklade in dne 12. marca je bila
volitev. Notranjski kmetič je reven; nje-
gov boj s trdo, skalno zemljo je hud in

samo z največjim naporom si iztolče
potrebni košček kruha. Kraška vas se
ne da meriti s kako gorenjsko in iz su-
hih, koščenih Kraševcev govori delo in
skrb, burja in kamen. Žive vode nima,
kotlinast svet je za ceste najbolj nepri-
praven; naravnost strašne so prometne
razmere v mnogih krajih Notranjske.
Nekaj se je pač že storilo, a še mnogo
več čaka. In temu ljudstvu je z vso div-
jo strastjo kričal na uho liberalci, da
naša stranka zvišuje doklade, zaprav-
lja in spravlja kmeta na beraško pa-
lico.

Mi poznamo Notranjce in smo jim
zaupali, ter se nismo varali. Poznamo
jih iz časa, ko deželni zbor šest let ni
deleval, ko smo se borili za ljudsko ve-
čino. Prošnje za vodovode, kapnice, po-
prave potov so počivale. In če so prišli
ubogi Krašovci k deželnemu odboru, so
tam slišali: Nič ne dobite, ker je ob-
strukcija v deželnem zboru. Zakaj ste
volili take poslance?

Takrat so se izkazali Notranjci, ta-
krat se je strnila neprodorna četa ljud-
ske stranke. Rekli so: Vajeni smo boja.
Vidimo, da je potreben; zato držimo s
tistimi, kateri ga vodijo za ljudske pra-
vice, za kmečko večino. Mestni libera-
lec tega ne ve; zunaj dežele ne poznajo
notranjskega kremen-značaja. Zato so
nasprotniki zatrdno zdaj upali na zma-
go, naši pa se marsikje bali. Mi smo bili
popolnoma zagotovljeni. Volilni boj je
minul takorekoč mimogrede in stranka
kot taka ni imela v njem domala ni de-
la. Gladko je šlo kakor bi odrezal. Dol-
žnost stranke je zdaj, da še mnogo bolj,
kakor je doslej, obrne svojo pozornost
na našo Notranjsko. To se mora zgo-
diti. To se tudi bo; za to nam jamči že
žilavost in marljivost novoizvoljenega
poslanca. Notranjec je mož, je značaj!

Gostilničarski dac na Dolenjskem.

Liberalni krčmarji so po večini jako sebični ljudje. Od deželnih podjetij, prometnih sredstev imajo sicer vsi dobiček, ampak v prvi vrsti ga imajo gostilničarji. Plačevati pa nočejo nič. Vse bi radi, da bi plačevali kmetje, zemljiški davek in gostilničarski. Kadar gre za kmečko korist, se krčmarji nikdar ne postavijo na mečko stran, ampak na gostilničarsko. Ob volitvah tako radi pravijo, da so kmetje, po volitvah se pa samo za krčmarje zavzemajo, za kmete pa nič. Ob njihovih oštarijah bi radi, da bi šle ceste, plačujejo naj pa samo kmetje.

Sedaj, ko je urejeno deželno gospodarstvo in napravljen finančni načrt, se obnašajo ti liberalni gostilničarji naravnost grdo. Nekateri kar lažejo, drugi pa puste nevedne ljudi v zmoti, češ, da bo moral vsak kmet plačevati od svojega vina, ki ga doma pridelal. In kako znajo svoje laži povedati. »Preden boš natočil liter iz soda, boš že moral plačati.« Ljudje pa mislijo, da res. Liberalci so pač nasvetovali ta način na Goriškem, pa so se kmetje uprli. Pri nas je pa tak davek nemogoč. Grda sebičnost in izkoriščevanja željnost lib. gostilničarjev! Pisu te vrstic so znani slučajji, ko je imel gostilničar v naših krajih na en dan 100 K čistega dobička, kmet jih dostikrat celo leto nima. Naj bi dežela vzela ceste, gostilne postanejo kakor bi jim prerezal žile. — Če ena gostilna propade, ne bo nobene škode. Če pa kmetje, je pa. Vendar vidimo, da kmetje propadajo, gostilne je pa zmeraj več. Najhujše pa je, ker je zaradi gostilen največ stroškov. Odkod občinski reveži? Gostilne so jih naredile. Odkod največ norcev v blaznicah? Gostilne so jih napravile. Odkod postopači po ječah? Gostilne so jih izredile. Brezvestni krčmarji ne gledajo na srečo ljudi, ampak na svoj dobiček. Plačujejo pa samo drugi. — Samo za tri občine krškega glavarstva je dežela z državnim prispevkom vred dala k cestnim, mostnim in vodnim zgradbam 72 460 kron 83 vin. Če bi te stroške morale občine same nositi! Zakaj hujskajo, ko je deželni zbor tako naredil, da tisti nosijo bremena, ki jih lahko, velika industrija, bogatini v mestih in seveda nekaj tudi gostilne, ker drugače bi bila mesta, kjer je vsaka peta hiša gostilna, prosta. Tam pijejo draga francoska, španska vina, po 6 kron liter, plačali pa naj bi kmetje. Veselic ne bo v mestih nič manj, če je pa manj kmečkih pijancev, je korist. Naši dolenjski gostilničarji bi radi tako: Kmetje naj prodajajo prav poceni vino. Potem naj pa spet vse nazaj znosijo v gostilno, kar so za vino skupili. Tako imajo gostilničarji profit, kmetje pa dolgove.

Zemljiški davek.

Po postavi z dne 26. junija l. 1894., dež. zak. 138 se začasno oproščajo tudi popolnoma na novo nasajeni vinogradi pod gotovimi pogoji. Ako se v tem slučaju kake krajevne (politične) občine (enega županstva), v kateri se je radi trtne uši razglasila prepoved izvažanja trte, hočejo nasaditi zemljišča — parcele ali deli istih, ki merijo najmanje en četrt hektarja (približno 695 kvadratnih klafter), z domačimi trtami (seveda ne smejo biti parcele že poprej s trtami nasajene), so ta zemljišča še s t l e t oproščena davka. V slučaju pa, da se jih najmanje polovico na čisto novo nasadi z a m e r i k a n s k o trto, potem so pa oproščena dotična zemljišča 10 l e t davka.

To oproščenje šteje šele ob popolnoma dokončani zasaditvi sledečega leta dalje. Da se doseže ta oprostitev davka, mora posestnik najkasneje do konca decembra istega leta, ko dokonča popolnoma zasaditev, to spremembo naznaniti c. kr. davčnim ali zemljemerskim uradom; ako bi ta rok zakasnil, izgubi toliko let, za kolikor je prepozno naznanil.

Dalje se odpiše davek tudi pri poškodbi pridelkov vsled ujma, in sicer pri poljedelsko obdelanih, kakor tudi pogozdovanih zemljiščih; pri prvoimenovanih je opravičen odpis zahtevati vsakdo, kateremu je nasade, oziroma pridelke uničila toča, povodenj, ogenj, vsled poleganja žita, suše ali moče, mišje zjedi in tudi po trtni uši zjedeno. — Poškodovano mora biti pri z e m l j i š č i h d o d v e h h e k t a r j e v, najmanje četrti del parcele, pri parcelah nad 2 hektarja pa najmanje pol hektarja.

Dalje se odpiše davek tudi pri izvanrednih, nepričakovanih dogodkih, kakor zmrzlini, pozebkih, razdejanju žuželk in zajedalk (mrčesa — bolezen, voglar) itd., sploh vsa žitna snetja, katerih je veliko vrst, ako so nastali brez krivde posestnika dotičnih parcel, v ravnostem razmerju, kakor pri prvoimenovanih škodah. To velja samo v tem slučaju, ako je najmanje toliko poškodovanega, da znaša škoda več kakor en četrt celega čistega donosa vsega v dotični davčni občini ležečega posestva enega davkoplačevalca; to se natančno preceni po načinu in času obdelovanja. Ako nastopi ujma ali dogodek ob takem času, ko so pridelki že spravljani, oziroma običajno shranjeni, se seveda ne odpiše nikak davek. Izjeme so samo tedaj, ako so vsled povodnji ali drugega prirodnega dogodka poljski pridelki popolnoma ali deloma uničeni.

Pri precenjevanju o obsegu škode se vpoštevajo vedno sledeči razlogi, in sicer: koliko je letni donos obdelovanja v istem času. Ako sta običajni dve žetvi na dotični parceli, se ceni prva žetev z dvema tretjinama, druga pa z eno tretjino celoletnega čistega donosa. Ravnotako se računa samo dve tretjini, ako je bila prva setev uničena in bi se bilo z novo setvijo dosegel še lahko kak pridelok. Pri različnih nasadih se računa

glavni pridelok z dvema tretjinama, drugi pa samo z eno tretjino.

Glavni pridelok je oni, po katerem je dotična parcela označena v posetnem listu; na njivah, na katerih so zasajene trte, se slednjeimenovane smatra kot glavni pridelok. Pri opetovanih poškodbah v istem letu se vpoštevajo prvi odpis v toliko, da ne presega čisti celoletni davek. Visočina odpisa se vedno ravna po velikosti škode, katero se račun sledeče: pri uničenju četrtine do polovice pridelka se odpiše 25 % letnega davka, pri uničenju polovice do tričetrt pridelka 50 %, pri onem od tričetrt = 75 %, pri uničenju vsega letnega pridelka pa se odpiše celoten davek dotične prizadete parcele; jeli zemljiška parcela samo deloma obdelana, se odpiše seveda samo odpadajoči del davka v razmerju obdelanega kosa. Navadno se odpiše davek za eno leto; je pa poškodba taka, da obdelovanje dalj časa ni mogoče, potem se mora dovoliti odpis davka za toliko časa, dokler traja nemožnost obdelovanja.

Pri gozdih veljajo sledeča določila: ako najmanje četrti del, pri parcelah nad 20 hektarjev pa 5 hektarjev pogori; tudi pri prisiljenem zažigu v slučaju razdejanja po kukcih, se to smatra kot požar; pri snežnih plazih mora biti najmanje tretjina drevov polomljena in pomandrana, kar se natančno premeri po množini vsebine lesa, po letnem dorastku in čistemu donosu ter po starosti gozdnih nasadov.

Vsaka poškodba na pridelkih, za katero se zahteva odpis davkov, se mora tekom o s m i h dnij naznaniti ali po oškodovancu samem ali po njega pooblaščenca; najbolje pa po dotičnem županstvu, i. s. c. kr. okrajnemu glavarstvu (davčni administraciji, davčni lokalni komisiji); ta pregleda opravičenost zahteve ter določi poizvedbe škode po komisiji na licu mesta po odposlancu finančne uprave ter dveh od županstva določenih zaupnih močeh. Za gozdne škode se, v slučaju da v občini ni pravih za to zastopnih moč, določijo strokovno in oblastveno potrjeni zaupniki od drugod. Tej komisiji, katere uradovanje se mora običajno razglasiti, mora občinski odbor dva odbornika kot koj razsoditi, pri razliki mnenja odločiti. Poškodovanec ima pravico komisijskemu obhodu prisostvovati. Radi kake pritožbe poškodovanca proti komisijskemu izreku mora komisija takoj razsoditi, pa razliko mnenja odločuje vodja komisije. — V slučaju, da se poškodba dogodi neposredno pred žetvijo ter je mogoče, da komisiji ne bo moč o tem, kljub pravočasnemu naznanilu, sklepati, je dolžnost dotičnega občinskega načelnika, da uvede takoj natančen pregled o velikosti poškodbe, k temu pregledu mora določiti dva občinska odbornika ter po dva posestnika iz dveh sosednjih občin, torej vseh skupaj šest oseb, razen župana. — Ti morajo vse poškodbe natančno popisati v zapisniku, in sicer posamezne parcele; ta zapisnik se mora nemudoma odposlati c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Pregledna komisija mora to natančno preiskati ter lahko pregleda vse sprave, po katerih leže poškodovani pridelki.

Zaupni možje kakor tudi občinski odborniki ne smejo zahtevati nobene odškodnine, ker do take nimajo nikake pravice. Stroške odposlanca finančne oblasti plača državna blagajna; ako se pa izkaže neopravičenost naznanila o škodi, morajo naznanilci vse stroške povrniti.

Na podlagi teh poizvedb se odpiše davek po finančni deželni oblasti. Proti odloku iste je pritožba na finančno ministrstvo na Dunaju dopustna.

Ti odpisi provzročijo zmanjšanje davčnega predpisa za dotično leto ter se mu, v slučaju, da je posestnik več plačal, všteje za prihodnje leto v dobro; mora se mu pa, ako to izrecno zahteva, v gotovem izplačati. — Pri gozdovih pa, kjer se vršijo odpisi za več let, se ne povrača v gotovini, temveč vedno le šteje za prihodnja leta v dobro.

To v pouk glede zemljiškega davka. Kakor smo že omenili, je ta davek po vsoti določen (po kontingentu) ter je nekak po zemljišču odmerjen dohodninski davek, ki bi moral biti pravi zemljiško - užitninski davek, ako bi bil v resnici odmerjen po pravih čistih dohodkih iz zemljišč.

Zemljiški davek je, kakor so vsi davki o nepremičninah, nepravilčen, ker upošteva samo mogoči povprečni čisti dohodek, nikdar pa ne upošteva resničnega, po osebnosti posestnika, njegovem posebnem položaju, njegovi zmožnosti ali nezmožnosti doseženega čistega dohodka. Tudi ne upošteva na posestvu vknjiženih ter drugih dolgov posestnika. — V drugem oziru moramo premisliti, koliko da velja razdelitev zemljišč, koliko treba uradništva več za merjenje, za preračunjevanje davka in k temu preračunjenih doklad, koliko dela v drugih ozirih; ako bi se pa uvedel takozvani delni dohodninski davek, bi se morali dohodki posamezno večinoma po samocenitvi določiti. Ti dohodki bi se potem na podlagi teh stvarnih dosedanjih pripomočkov čisto lahko nadzirali. — Državni zbor bi se moral zavzeti za to, da bi država odstopila zemljiški davek deželam ter s tem dala slednjim nekako odškodnino za vedno bolj rastoče potrebe za šole; obenem bi se morale dežele zavezati pri ustanavljanju novih šol in popravilih, oziroma dopolnilih starih šol, dati dotični občini primerno podporo, deloma pa nekaka brezobrestna posojila. S tem bi se v mali meri zenačilo krivično razdeljenje za velikanske izdatke v vojne namene in pritlikave izdatke v šolske kulturne namene. Toliko o zemljiškem davku.

Še nekaj moramo tu omeniti! Pri razdelitvah skupnih parcel, oziroma skupščin, nastanejo našim ljudem po deželi jako visoki stroški, posebno ker po agrarni postavi ne smejo tako majhnih zemljišč razdeljevati zemljemerci, temveč samo agrarna komisija. Dobro bi bilo, da bi se naši poslanci zavzeli

za to, da se vsaj pri zemljiščih, ki ne znašajo več kakor en hektar, lahko zemljemercu prepusti razdelitev. — So slučaji, da ni vredna parcela več kot 20 K; rada bi si razdelila sosesstnika to parcelo, pa se bojita ogromnih stroškov agrarne komisije! Pri takih malenkostih bi se našemu kmetu jako pomoglo, ker bi si svoje posestvo brez velikih stroškov lepo uredil.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR ODGODEN.

Državni poslanci imajo zopet počitnice. Dunajska vlada je poslance poslala domov in državni zbor odgodila. Vzrok so Čehi in Nemci na Češkem. Nemci razbijajo v deželnem zboru v Pragi, Čehi pa razbijajo v državnem zboru na Dunaju. Tega ni konca ne kraja. Vlada bo vladala brez poslancev, dokler se Čehi in Nemci ne spametujejo. Če se ne bodo kmalu, utegnemo zopet kmalu voliti v državni zbor nove poslance.

KRVAV NAPAD LAHOV NA SLOVANSKE DIJAKE V TRSTU.

Pretekli teden je prišlo na trgovski šoli Revoltela v Trstu do krvavih nemirov med laškimi in slovanskimi dijaki.

Dne 13. marca, pretekli petek ob 3. uri popoldne, so udrli laški fakini v šolo, kamor so jih poklicali laški dijaki, in začel se je velik pretep. Slovanskih dijakov, bilo jih je 25, se je lotila tolpa laških študentov in začela udrihati po njih s palicami, z železom okovanimi. Ranjeni so bili 4 dijaki, ki so bili vsi s krvjo oblitli. Začuli so se v sobah tudi strelji. Policija je nato udrila v hišo in aretirala 5 Lahov in enega Hrvata. Šolo so takoj zaprli in ranjence obvezali.

VOLITVE NA BOLGARSKEM.

Bolgari so volili zopet poslance v svoj državni zbor, ali kakor pravijo v »narodno sobranje«. Car Ferdinand drži z Avstrijo, njegovi poslanci so pa po večini držali z Rusijo. Zato jih je poslal domov in vlada je razpisala nove volitve. Po izidu se da soditi, da pridejo sedaj v zbornico po večini poslanci, ki se bodo nagibali na stran Avstrije. Vlada je namreč dobila 128 poslancev. Druga največja stranka je kmetška stranka, ki šteje 51 poslancev. Ti se ne bodo brigali ne za rusko ne za avstrijsko zvezo, ampak so za mir in pa za to, da se kmetu, ki je v vojski najbolj trpel, pomaga. Pa tudi protivladnih poslancev je veliko. S kmetško stranko skupaj štejejo 117 poslancev. V novih krajih, ki so jih dobili Bolgari po vojski, je 30 poslancev, ki so pa večinoma turške vere.

RUSIJA HOČE BITI NAJMOČNEJŠA DRŽAVA NA SVETU.

Peterburg. O tajni seji ministrov in poslancev v Tavričeski palači se je naznanilo, da je car sklenil, da mora Rusija po-

stati najmočnejša vojaška država na svetu. Mornarica se zelo pomnoži, armada na kopnem pa mora prekašati armade vseh evropskih držav skupaj.

Listek

A. de Trueba:

Dve sosedi.

Prevedel E. T.

Pozor!... Poslušajte zdaj Rezo in Marijano, ki se pogovarjata od okna do okna kakor po navadi. Ni treba, da bi vam jih opisaval, saj ste jih vsi že videli in videli. Se to pripomnimo, da ste okni na dvorišče in drugo drugemu nasproti, potem pa lahko začnemo.

»Ubožček mali, moj lepi! Če gospodinja ne skrbi za te, se te nihče ne spomni.«

»Dober večer, botra Marjana.«

»Bog daj, botra Rezka, Vas nisem videla. To živalco bom noter spravila; noči so že bolj hladne, pa Bog ne daj, da bi ji večerni hlad kaj škode storil.«

»Prav imate, da tako zanj skrbite. Kako je ta ptica Božja danes prepevala, to se ne da dopovedati.«

»Da, botra, lepo jo je slišati! — Ti ubožček moj ljubi! Vidite, kako fofota od veselja! Kadar kak domač do ptičnice pride, pa je revček ves iz sebe. Živalce so razen duše kakor ljudje, vsakemu so hvaležne in zveste, kadar jim je dober.«

»Oh, botra Marjana! Koliko ljudi je, ki niso tako.«

»Moj mož je ves mrtev na živalce. Ko stopi v hišo, se ve, je prvo, da vselej pogleda na ptičnico. Pa otroci, to ni, da bi govoril!«

»Oh, ko bi bil moj mož tak! Lani so nam hotele podgane vso hišo razdejati, pa mi je prišlo na misel, da grem h Toni-prosit za mačko. Alj verjamete, da je moj mož komaj prišel in jo zagledal, pa zagrabi ubožico za rep in jo tresči ob zid?«

»Oh Marija, kakšna neusmiljenost!«

»Drugokrat je prišel v hišo psiček, fleten in čeden, da ga je bilo veselje pogledati. Ampak raje bi nikoli ne prišel; komaj ga je on zagledal, pa ti zažene vanj lopatico od ognjišča, da mu je mogo zlomilo.«

»Oh, nikar tega ne pripovedujte, človeka jeza popade, če to sliši. Hvala Bogu, katera je dobila moža revnega, to je res, ampak srce pa tako, kakor od zlata.«

»Oh, botra, blagor se vama. Dokler je ena še dekle, ji gre samo to po glavi, kje bi se omožila; potlej se poroči, pa se začnejo križi in trpljenje... Jaz Vam povem, oko bi dala iz glave, samo da sem še dekle, magari če moram iti še enkrat služiti; gotovo se mi ne bi tako tožilo, kakor preden sem se poročila. Res je treba trpeti, gospodar je nazadnje le gospodar; gospod in gospa godr-

Gostilničarski dac na Dolenjskem.

Liberalni krčmarji so po večini jako sebični ljudje. Od deželnih podjetij, prometnih sredstev imajo sicer vsi dobiček, ampak v prvi vrsti ga imajo gostilničarji. Plačevati pa nočejo nič. Vse bi radi, da bi plačevali kmetje, zemljiški davek in gostilničarski. Kadar gre za kmečko korist, se krčmarji nikdar ne postavijo na mečko stran, ampak na gostilničarsko. Ob volitvah tako radi pravijo, da so kmetje, po volitvah se pa samo za krčmarje zavzemajo, za kmete pa nič. Ob njihovih oštarijah bi radi, da bi šle ceste, plačujejo naj pa samo kmetje.

Sedaj, ko je urejeno deželno gospodarstvo in napravljen finančni načrt, se obnašajo ti liberalni gostilničarji naravnost grdo. Nekateri kar lažejo, drugi pa puste nevedne ljudi v zmoti, češ, da bo moral vsak kmet plačevati od svojega vina, ki ga doma pridelava. In kako znajo svoje laži povedati. »Preden boš natočil liter iz soda, boš že moral plačati.« Ljudje pa mislijo, da res. Liberalci so pač nasvetovali ta način na Goriškem, pa so se kmetje uprli. Pri nas je pa tak davek nemogoč. Grda sebičnost in izkoriščevanja željnost lib. gostilničarjev! Piscu teh vrstic so znani slučajji, ko je imel gostilničar v naših krajih na en dan 100 K čistega dobička, kmet jih dostikrat celo leto nima. Naj bi dežela vzela ceste, gostilne postanejo kakor bi jim prerezal žile. — Če ena gostilna propade, ne bo nobene škode. Če pa kmetje, je pa. Vendar vidimo, da kmetje propadajo, gostilne je pa zmeraj več. Najhujše pa je, ker je zaradi gostilen največ stroškov. Odkod občinski reveži? Gostilne so jih naredile. Odkod največ norcev v blaznicah? Gostilne so jih napravile. Odkod postopači po ječah? Gostilne so jih izredile. Brezvestni krčmarji ne gledajo na srečo ljudi, ampak na svoj dobiček. Plačujejo pa samo drugi. — Samo za tri občine krškega glavarstva je dežela z državnim prispevkom vred dala k cestnim, mostnim in vodnim zgradbam 72 460 kron 83 vin. Če bi te stroške morale občine same nositi! Zakaj hujskajo, ko je deželni zbor tako naredil, da tisti nosijo bremena, ki jih lahko, velika industrija, bogatini v mestih in seveda nekaj tudi gostilne, ker drugače bi bila mesta, kjer je vsaka peta hiša gostilna, prosta. Tam pijejo draga francoska, španska vina, po 6 kron liter, plačali pa naj bi kmetje. Veselic ne bo v mestih nič manj, če je pa manj kmečkih pijancev, je korist. Naši dolenjski gostilničarji bi radi tako: Kmetje naj prodajajo prav poeni vino. Potem naj pa spet vse nazaj znesijo v gostilno, kar so za vino skupili. Tako imajo gostilničarji profit, kmetje pa dolgove.

Zemljiški davek.

Po postavi z dne 26. junija l. 1894., dež. zak. 138 se začasno oproščajo tudi popolnoma na novo nasajeni vinogradi pod gotovimi pogoji. Ako se v tem slučaju kake krajevne (politične) občine (enega županstva), v kateri se je radi trtne uši razglasila prepoved izvažanja trte, hočejo nasaditi zemljišča — parcele ali deli istih, ki merijo najmanje en četrt hektarja (približno 695 kvadratnih klafter), z domačimi trtami (seveda ne smejo biti parcele že poprej s trtami nasajene), so ta zemljišča še s t le t oproščena davka. V slučaju pa, da se jih najmanje polovico na čisto novo nasadi z a m e r i k a n s k o trto, potem so pa oproščena dotična zemljišča 10 let davka.

To oproščanje šteje šele ob popolnoma dokončani zasaditvi sledečega leta dalje. Da se doseže ta oprostitev davka, mora posestnik najkasneje do konca decembra istega leta, ko dokonča popolnoma zasaditev, to spremembo naznaniti c. kr. davčnim ali zemljemerskim uradom; ako bi ta rok zakasnil, izgubi toliko let, za kolikor je prepozno naznanil.

Dalje se odpiše davek tudi pri poškodbah pridelkov vsled ujma, in sicer pri poljedelsko obdelanih, kakor tudi pogozdovanih zemljiščih; pri prvoimenovanih je opravičen odpis zahtevati vsakdo, kateremu je nasade, oziroma pridelke uničila toča, povodenj, ogenj, vsled poleganja žita, suše ali moče, mišje zjedi in tudi po trtni uši zjedeno. — Poškodovano mora biti pri z e m l j i š č i h d o d v e h h e k t a r j e v, najmanje četrti del parcele, pri parcelah nad 2 hektarja pa najmanje pol hektarja.

Dalje se odpiše davek tudi pri izvanrednih, nepričakovanih dogodkih, kakor zmrzlini, pozebkih, razdejanju žuželk in zajedalk (mrčesa — bolezen, voglar) itd., sploh vsa žitna snetja, katerih je veliko vrst, ako so nastali brez krivde posestnika dotičnih parcel, v ravnoistem razmerju, kakor pri prvoimenovanih škodah. To velja samo v tem slučaju, ako je najmanje toliko poškodovanega, da znaša škoda več kakor en četrt celega čistega donosa vsega v dotični davčni občini ležečega posestva enega davkoplačevalca; to se natančno preceni po načinu in času obdelovanja. Ako nastopi ujma ali dogodek ob takem času, ko so pridelki že spravljani, oziroma običajno shranjeni, se seveda ne odpiše nikak davek. Izjeme so samo tedaj, ako so vsled povodnji ali drugega prirodnega dogodka poljski pridelki popolnoma ali deloma uničeni.

Pri precenjevanju o obsegu škode se vpošteva vedno sledeči razlogi, in sicer: koliko je letni donos obdelovanja v istem času. Ako sta običajni dve žetvi na dotični parceli, se ceni prva žetev z dvema tretjinama, druga pa z eno tretjino celoletnega čistega donosa. Ravno tako se računa samo dve tretjini, ako je bila prva setev uničena in bi se bilo z novo setvijo dosegel še lahko kak pridelok. Pri različnih nasadih se računa

glavni pridelok z dvema tretjinama, drugi pa samo z eno tretjino.

Glavni pridelok je oni, po katerem je dotična parcela označena v posetnem listu; na njivah, na katerih so zasajene trte, se slednjeimenovane smatra kot glavni pridelok. Pri opetovanih poškodbah v istem letu se vpošteva prvi odpis v toliko, da ne presega čisti celoletni davek. Visočina odpisa se vedno ravna po velikosti škode, katero se računa sledeče: pri uničenju četrtine do polovice pridelka se odpiše 25 % letnega davka, pri uničenju polovice do tričetrt pridelka 50 %, pri onem od tričetrt = 75 %, pri uničenju vsega letnega pridelka pa se odpiše celoten davek dotične prizadete parcele; jeli zemljiška parcela samo deloma obdelana, se odpiše seveda samo odpadajoči del davka v razmerju obdelanega kosa. — Navadno se odpiše davek za eno leto; je pa poškodba taka, da obdelovanje dalj časa ni mogoče, potem se mora dovoliti odpis davka za toliko časa, dokler traja nemožnost obdelovanja.

Pri gozdih veljajo sledeča določila: ako najmanje četrti del, pri parcelah nad 20 hektarjev pa 5 hektarjev pogori; tudi pri prisiljenem zažigu v slučaju razdejanja po kukcih, se to smatra kot požar; pri snežnih plazih mora biti najmanje tretjina drevces polomljena in pomandrana, kar se natanko premeri po množini vsebine lesa, po letnem dorastku in čistem donosu ter po starosti gozdnih nasadov.

Vsaka poškodba na pridelkih, za katero se zahteva odpis davkov, se mora tekom o s m i h dnij naznaniti ali po oškodovancu samem ali po njega pooblaščenju; najbolje pa po dotičnem županstvu, i. s. c. kr. okrajnemu glavarstvu (davčni administraciji, davčni lokalni komisiji); ta pregleda opravičenost zahteve ter določi poizvedbe škode po komisiji na licu mesta po odposlancu finančne uprave ter dveh od županstva določenih zaupnih možeh. Za gozdne škode se, v slučaju da v občini ni pravih za to zastopnih mož, določijo strokovno in oblastveno potrjeni zaupniki od drugod. Tej komisiji, katere uradovanje se mora običajno razglasiti, mora občinski odbor dva odbornika kot koj razsoditi, pri razliki mnenja odločiti. Poškodovanec ima pravico komisijskemu obhodu prisostvovati. Radi kake pritožbe poškodovanca proti komisijskemu izreku mora komisija takoj razsoditi, pa razliko mnenja odločuje vodja komisije. — V slučaju, da se poškodba dogodi neposredno pred žetvijo ter je mogoče, da komisiji ne bo moč o tem, kljub pravočasnemu naznanilu, sklepati, je dolžnost dotičnega občinskega načelnika, da uvede takoj natančen pregled o velikosti poškodbe, k temu pregledu mora določiti dva občinska odbornika ter po dva posestnika iz dveh sosednih občin, torej vseh skupaj šest oseb, razen župana. — Ti morajo vse poškodbe natančno popisati v zapisniku, in sicer posamezne parcele; ta zapisnik se mora nemudoma odposlati c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Pregledna komisija mora to natančno preiskati ter lahko pregleda vse sprave, po katerih leže poškodovani pridelki.

Zaupni moške kakor tudi občinski odborniki ne smejo zahtevati nobene odškodnine, ker do take nimajo nikake pravice. Stroške odposlanca finančne oblasti plača državna blagajna; ako se pa izkaže neopravičenost naznanila o škodi, morajo naznanilci vse stroške povrniti.

Na podlagi teh poizvedb se odpiše davek po finančni deželni oblasti. Proti odloku iste je pritožba na finančno ministrstvo na Dunaju dopustna.

Ti odpisi provzročijo zmanjšanje davčnega predpisa za dotično leto ter se mu, v slučaju, da je posestnik več plačal, všteje za prihodnje leto v dobro; mora se mu pa, ako to izrecno zahteva, v gotovem izplačati. — Pri gozdovih pa, kjer se vršijo odpisi za več let, se ne povrača v gotovini, temveč vedno le šteje za prihodnja leta v dobro.

To v pouk glede zemljiškega davka. Kakor smo že omenili, je ta davek po vsoti določen (po kontingentu) ter je nekak po zemljišču odmerjen dohodninski davek, ki bi moral biti pravi zemljiško - užitninski davek, ako bi bil v resnici odmerjen po pravih čistih dohodkih iz zemljišč.

Zemljiški davek je, kakor so vsi davki o nepremičninah, neopravičen, ker upošteva samo mogoči povprečni čisti dohodek, nikdar pa ne upošteva resničnega, po osebnosti posestnika, njegovem posebnem položaju, njegovi zmožnosti ali nezmožnosti doseženega čistega dohodka. Tudi ne upošteva na posestvu vknjiženih ter drugih dolgov posestnika. — V drugem oziru moramo premisliti, koliko da velja razdelitev zemljišč, koliko treba uradništva več za merjenje, za preračunjevanje davka in k temu preračunjenih doklad, koliko dela v drugih ozirih; ako bi se pa uvedel takozvani delni dohodninski davek, bi se morali dohodki posamezno večinoma po samocenitvi določiti. Ti dohodki bi se potem na podlagi teh stvarnih dosedanjih pripomočkov čisto lahko nadzirali. — Državni zbor bi se moral zavzeti za to, da bi država odstopila zemljiški davek deželam ter s tem dala slednjim nekako odškodnino za vedno bolj rastoče potrebe za šole; obenem bi se morale dežele zavezati pri ustanavljanju novih šol in popravilih, oziroma dopolnilih starih šol, dati dotični občini primerno podporo, deloma pa nekaka brezobrestna posojila. S tem bi se v mali meri zenačilo krivično razdeljenje za velikanske izdatke v vojne namene in pritlikave izdatke v šolske kulturne namene. Toliko o zemljiškem davku.

Se nekaj moramo tu omeniti! Pri razdelitvah skupnih parcel, oziroma skupščin, nastanejo našim ljudem po deželi jako visoki stroški, posebno ker po agrarni postavi ne smejo tako majhnih zemljišč razdeljevati zemljemerci, temveč samo agrarna komisija. Dobro bi bilo, da bi se naši poslanci zavzeli

za to, da se vsaj pri zemljiščih, ki ne znašajo več kakor en hektar, lahko zemljemercu prepusti razdelitev. — So slučaji, da ni vredna parcela več kot 20 K; rada bi si razdelila sosesstnika to parcelo, pa se bojita ogromnih stroškov agrarne komisije! Pri takih malenkostih bi se našemu kmetu jako pomaglo, ker bi si svoje posestvo brez velikih stroškov lepo uredil.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR ODGODEN.

Državni poslanci imajo zopet počitnice. Dunajska vlada je poslance poslala domov in državni zbor odgodila. Vzrok so Čehi in Nemci na Češkem. Nemci razbijajo v deželni zboru v Pragi, Čehi pa razbijajo v državnem zboru na Dunaju. Tega ni konca ne kraja. Vlada bo vladala brez poslancev, dokler se Čehi in Nemci ne spametujejo. Če se ne bodo kmalu, utegnemo zopet kmalu voliti v državni zbor nove poslance.

KRVAV NAPAD LAHOV NA SLOVANSKE DIJAKE V TRSTU.

Pretekli teden je prišlo na trgovski šoli Revoltela v Trstu do krvavih nemirov med laškimi in slovanskimi dijaki.

Dne 13. marca, pretekli petek ob 3. uri popoldne, so udrli laški fakini v šolo, kamor so jih poklicali laški dijaki, in začel se je velik pretep. Slovanskih dijakov, bilo jih je 25, se je lotila tolpa laških študentov in začela udrihati po njih s palicami, z železom okovanimi. Ranjeni so bili 4 dijaki, ki so bili vsi s krvjo obliti. Začuli so se v sobah tudi streli. Policija je nato udrila v hišo in aretirala 5 Lahov in enega Hrvata. Šolo so takoj zaprli in ranjence obvezali.

VOLITVE NA BOLGARSKEM.

Bolgari so volili zopet poslance v svoj državni zbor, ali kakor pravijo v »narodno sobranje«. Car Ferdinand drži z Avstrijo, njegovi poslanci so pa po večini držali z Rusijo. Zato jih je poslal domov in vlada je razpisala nove volitve. Po izidu se da soditi, da pridejo sedaj v zbornico po večini poslanci, ki se bodo nagibali na stran Avstrije. Vlada je namreč dobila 128 poslancev. Druga največja stranka je kmetska stranka, ki šteje 51 poslancev. Ti se ne bodo brigali ne za rusko ne za avstrijsko zvezo, ampak so za mir in pa za to, da se kmetu, ki je v vojski najbolj trpel, pomaga. Pa tudi protivladnih poslancev je veliko. S kmetsko stranko skupaj štejejo 117 poslancev. V novih krajih, ki so jih dobili Bolgari po vojski, je 30 poslancev, ki so pa večinoma turške vere.

RUSIJA HOČE BITI NAJMOČNEJŠA DRŽAVA NA SVETU.

Peterburg. O tajni seji ministrov in poslancev v Tavričeski palači se je naznanilo, da je car sklenil, da mora Rusija po-

stati najmočnejša vojaška država na svetu. Mornarica se zelo pomnoži, armada na kopnem pa mora prekašati armade vseh evropskih držav skupaj.

A. de Trueba:

Dve sosedu.

Prevedel E. T.

Pozor!... Poslušajte zdaj Rezo in Marijano, ki se pogovarjata od okna do okna kakor po navadi. Ni treba, da bi vam jih opisaval, saj ste jih vsi že videli in videli. Še to pripomnimo, da ste okni na dvorišče in drugo drugemu nasproti, potem pa lahko začnemo.

»Ubožček mali, moj lepi! Če gospodičja ne skrbi za te, se te nihče ne spomni.«

»Dober večer, botra Marjana.«

»Bog daj, botra Rezka, Vas nisem videla. To živalce bom noter spravila; noči so že bolj hladne, pa Bog ne daj, da bi ji večerni hlad kaj škode storil.«

»Prav imate, da tako zanj skrbite. Kako je ta ptica Božja danes prepevala, to se ne da dopovedati.«

»Da, botra, lepo jo je slišati! — Ti ubožček moj ljubi! Vidite, kako fofota od veselja! Kadar kak domač do ptičnice pride, pa je revček ves iz sebe. Živalce so razena duše kakor ljudje, vsake-mu so hvaležne in zveste, kdor jim je dober.«

»Oh, botra Marjana! Koliko ljudi je, ki niso tako.«

»Moj mož je ves mrtev na živalce. Ko stopi v hišo, se ve, je prvo, da vselej pogleda na ptičnico. Pa otroci, to ni, da bi govoril!«

»Oh, ko bi bil moj mož tak! Lani so nam hotele podgane vso hišo razdeljati, pa mi je prišlo na misel, da grem h Toni prosit za mačko. Ali verjamete, da je moj mož komaj prišel in jo zagledal, pa zagrabi ubožico za rep in jo tresči ob zid?«

»Oh Marija, kakšna neusmiljenost!«
»Drugokrat je prišel v hišo psiček, fleten in čeden, da ga je bilo veselje pogledati. Ampak raje bi nikoli ne prišel; komaj ga je on zagledal, pa ti zažene vanj lopatico od ognjišča, da mu je moglo zlomilo.«

»Oh, nikar tega ne pripovedujte, človeka jeza popade, če to sliši. Hvala Bogu, katera je dobila moža revnega, to je res, ampak srce pa tako, kakor od zlata.«

»Oh, botra, blagor se vama. Dokler je ena še dekle, ji gre samo to po glavi, kje bi se omožila; potlej se poroči, pa se začnejo križi in trpljenje... Jaz Vam povem, oko bi dala iz glave, samo da sem še dekle, magari če moram iti še enkrat služiti; gotovo se mi ne bi tako tožilo, kakor preden sem se poročila. Res je treba trpeti, gospodar je nazadnje le gospodar; gospod in gospa godr-

njata, ker bi rada, da bi človek vse na enkrat opravil; gospodična te spravila v nevarnost, ko te postavi na stražo, da se more z ženinom pogovarjati; mladi gospod te draži; če kaj na trgu prihraniš, ti ljudje vse gospodinjini na nos zne-sejo; če fant v hišo pride, si vsa preč od straha, da ga ne vidijo. Toda to, ljuba moja, da imaš zagotovljen naš vsakdan-ji kruh, in da se zvečer lahko v miru zlekneš in zaspiš kakor klada, samo da si svoje delo opravila, to je pa lepo.»

»Imate prav, botra; a če imaš s takim opraviti, kakor je moj France, potem je pa to druga roba.«

»No, ker ste Franceta omenili, ali je že prišel domov?«

»Lejte! Kako pa naj človek ostane zunaj ob tem času, ko ima doma opraviti? Ni dolgo, kar je prišel.«

»Ljuba moja, moj ima tudi doma opraviti, pa je še zmeraj tam.«

»Kaj poveste?«

»To kar slišite.«

»Pa takó pozno je že.«

»Vi ne verjamate, kako je to hudo. Ko pride sobota, mi je tako pri srcu, da bi kar obupala.«

»Toda, vidva sta si sama kriva...«

»Ne govorite tako, za Božjo voljo, jaz mu pridigam, da sem že do grla sita, pa vse skupaj nič ne pomaga.«

»Če bi Vi storili to kakor jaz...«

»Ali ni zadosti, botra, če zvečer dostikrat še zaspati ne morem vsa trudna od šivanja, pranja, od kuhe in od prerekanja s temi otroki, ki so kakor živ vrag?«

»Saj ni to, botra, saj ni to! To kar morate Vi v soboto storiti...«

»Jaz ne morem storiti več kakor storim, verjemite mi. Vsako soboto, vsako nedeljo in vsak dan v tednu mu pridigam: Vidiš, Janez, pridi domov, kadar greš od dela! Vidiš, mi nismo zato, da bi se oštarija iz nas norca delala! Vidiš, čedalje bolj trda nam prede! Vidiš, ti ubožci še obleči kaj nimajo! Vidiš...«

»Poslušajte me vendar, botra. To kar morate ob sobotah storiti...«

»Če Vam pa rečem, da ne morem več storiti kakor storim...«

»E vranč, tak pustite me že spregovoriti, saj nisem malo.«

»No, pa govorite, botra!«

»Kar morate vsako soboto storiti, to je, kar jaz storim: idite k delavnicí tisto uro, ko plačujejo, in poberite tedensko plačo še gorko. Ljuba moja, saj vemo kakšni so moški; ko dobijo denar, zberejo za začnejo: Pojdimo ga en kozarček zvrnit; ali pa: Kaj pa ko bi ene kvarte vrgli? Potem pa poženejo pol tistega, česar so pričakovali kakor prihoda Gospodovega; me se pa ubijamo, ker dati jim moramo kuhano in pečeno. Potlej, ljuba, zaslužek je majhen, hišne potrebe so pa velike, zdaj za živež, zdaj za kurjavo, zdaj za stanovanje, zdaj za šivanke, zdaj za tobak, včasih kaj za priboljšek; zakaj nazadnje, kdor dela in ne hodi v gostilno, mora tudi kaj imeti... Tako od samega računanja in preštevanja ne veš, kje se te glava drži,

potem pa obračaj in obračaj, račun se ti le ne izide... Zdaj vidite, kakšne čudeže se da delati s tistima dvema kronama, ki jih moj mož zasluži...«

»Botra, moj mož jih zasluži štiri, pa nas pogledajte; toliko ima, kar ima na sebi; biti moram bosa in otroci so mladame ravno taki, kot jih je mati rodila. Potem pa stanovanje in kurjava, in kaj vem, kaj še. Upniki si kar kljuko podajajo; saj veste, kaj naj pa stori človek, če že celo večnost ni videl groša? In nazadnje, niti eno noč se ne spravimo spat v miru Božjem. Tako da sem že vsa za nič in shujšana, ker reva ne jem in ne spim in se ne spočijem. Povem Vam, cela povest bi se dala napisati, kakor se meni godi.«

»Toda, ljuba moja, zakaj pa ne storite, kakor Vam rečem? Zakaj pa ne greste do delavnice, kadar plačujejo?«

»Ne govorite mi o tem botra, za Boga! Ali bi ga zdražilo! To bi me obrcal, da bi komaj cela ostala!«

»Marija! On da Vas tolče, botra?«

»Oh ljuba moja, to se Vam vidi, koliko še niste skusili! Jutri bo teden, kar me je tako pretepel, da sem bila bolj črna kakor je moja obleka...«

»Bog se usmili, kakšen razbojnik! Kaj ni nobene ječe za to...«

»Le počasi, botra, moj mož ni nikomur ničesar ukradel! Hude krvi je, to je res; ampak pošten človek je pa.«

»Molčite, molčite, za Božjo voljo, človek mora biti že iz cukra, da se še zanj potegne. Oh botra, če je res, kar pravijo, da pridejo v skledico, v kateri sv. Mihael vaga duše, tudi solze, ki jih v tem življenju prejokamo, koliko imamo potem pri Bogu shranjenega me že ne ubogih!«

»Res je to, botra Marjana; posebno pa tiste, ki nismo zadele takega moža kakor Vi.«

Botri Marjani zdrkne solza od veselja in obriše si jo s predpasnikom. Po- boža ptička in reče:

»Zahvaljen Bog za to srečo, ki je nisem zaslužila. Moj France je več denarja vreden, kakor ga odvaga. Ni učen, ampak od znotraj mu pride, da hoče biti dober; in je. Zakaj kakor on pravi: mož in žena se vzameta, da skupaj prenašata trude tega življenja, ki so za enega samega preveč težko breme; in mož, ki je močnejši, mora podstaviti pleča tam, kjer je breme težje; in še več, ženo mora podpreti, kadar se pod bremenom opoteka, in ji dati roko, kadar pade. Neki dan smo bili na polju, moj mož, otroci in jaz, kar vidimo nekega lepo oblečenega gospoda, ki je Bog ve zakaj začel tepsti gospo, ki je šla z njim. Moj France pa, ki ne more videti, da se kaj hudega muhi stori, gre tja z otrokom na rokah in reče gospodu: »Ne zamerite gospod, ali se Vam ne zdi, da bi bila ta slaba, če bi Vi ali jaz začeli tega malega otroka pretepati?« »Seveda bi bila slaba.« »Torej vedite,« pravi moj mož, »ravno taka je, če tepete žensko, kakor če bi topli otroka, zakaj ženska je velik otrok, in Bog je ustvaril moža, da pomaga otroku in ne da ga pretepa.« Ljuba

moja, mene je kar vroče spreletavalo, ker sem mislila, če bo gospod to za hudo vzel; toda pomisli, kako smo vsi obstali, ko ga vidimo, da pomoli mojemu možu roko in da solzan reče: »Imate prav, in celo življenje ne pozabim tega nauka, ki ste mi ga dali.« Ko je gospa to videla, je pomolila roko gospodu, kakor da mu odpušča; in nam pa je bilo kakor v nebesih. Da ni bilo ljudi zraven, tako bi bila objela Franceta, da bi ga bila kar zadušila.«

»Oh botra, botra, kako malo razuma imamo večji del ženskih, ki nam ugajajo moški po lepem obrazu in ne po lepem značaju!«

»E, Vi niste krivi, da se Vam tako godi. To so stvari, ki jih Bog ukrene, in oborožiti se je treba s potrpljenjem, saj je Bog za nas več trpel. Torej kar jaz ob sobotah storim — in to sem mislila povedati — to je, da grem na večer proti delavnici, kakor da nič takega ne mislim, zato da srečam Franceta in da se vrneva skupaj domov; kajti čeprav je tako dober kakor kruh, se je vendar treba paziti, da ga kakšni lumpje ne zmotijo, zakaj kdor vzame priliko, vzame nevarnost. Tega pa ne, da bi šla jaz v mojstrovo hišo denar pobirat, tega Marjana Martinec nikdar ne bo storila, ker to bi se reklo, da bi moj France moral zarudeti; in žena mora možu čast dajati, ne pa jemati. Torej botra, midva greva lepo skupaj domov in trgovine samo od zunaj pogledava, in tako se tedenski zaslužek ne raztroši; kajti moj France bi vse razdal za ženo in otroke. »Ti, ali hočeš, da kupim eno žogo od teh za Janezka?« »Ne, jaz sem mu že zadnjič eno naredila iz cunj tako, da skoči do strehe.« »Žena, tvoja ruta na glavi je že kakor sito. Ali hočeš, da ti kupim eno tako, kakor so v tej izložbi?« »Pusti, pusti rute, saj je moja skoraj še nova.« »Čuješ, snedenka, ne bi bilo napak par takih le mlačnih stručk?« »E, v tej pekariji slabo pečejo.« »Glej, kako zale puščice za šivanke imajo tukaj. Čaj malo, grem po eno za Pevco.« »Pusti, ni treba, ji bom jaz dala eno svojo, so bolj močne.« »Ali stopiva v to slaščičarno, bova spila kozarec limonade.« »Nikar, sem se že vode nažlampala za danes.« Tako zvlčem svojega Franceta do doma. Toda veste, kaj storiva predno gremo spat? Vzamem pol funta mesa in pol tucata jajc in medtem ko pripravim kolaček, tak, da bi si Vi vse prste obližali, gre naša mala po steklenico vina, in gostimo se kakor grofje. Tako pride, da me moji mali ves teden povprašujejo: »Mama, kdaj je sobota? Mama, kdaj je nedelja?« V nedeljo vsi zarana vstanemo in France in otroci se preoblečejo... Ne rečem, gosposkega nimajo; kjer nič ni, vojska ne vzame; ampak snažni in čedri so, kadar grejo, kakor solnce božje. Potem gremo precej k maši; po maši pa, če je vreme za kam ven, pripravim skledo rajža z mesom, da ga vzamemo s sabo ter zunaj pokosimo, kakor smo storili, jutri bo, če Bog da en teden. Ljuba moja, ko bi vedeli, kako je lepo tam gori pri cerkvi na hrib-

žku in pri studenčku spodaj! Že pot do tje je kakor blagoslov božji. Ljudje ne vedo tega; pa tudi meni se je zdelo pušto, ko sem bila še dekle in sem šla včasih s sosedno družino na sprehod. Tem ljudem se je vse lepo zdelo in trudili so se, da so me s sabo spravili, da bi se malo razvedrila, ker sem hodila vsa potrta, ker sem bila čisto sama, zapuščenca, odkar so mi starši pomrli. Toda pozneje, morda zato, ker se je od takrat vse veliko na bolje obrnilo, ali Bog ve zakaj; res je pa in gotovo, da odkar sem vzela mojega Franceta in me je on navadil hoditi na prosto, da se mi vse zdi prijetno in lepo; tako da sem čisto taka, kakor oni sosedje, ki so me nekdanj tako jezili, ko so se vsi navduševali, če so videli cvetoč vrt, kjer sem jaz videla samo nekaj trave. Toda da Vam povem, kako je z nami v nedeljo. Kako tekajo moji mali po travnikih! Kako oče ž njimi leta, ko je tako dober za nje! Kaj mu pride vse na misel, ko je tako zgovoren! Koj so se morali smejati njegovim šaljivosti, ki mu jo je dal Bog, neki dobri gospodje, ki so bili zraven! Kaj sem jaz sama skakala in se smejala po tistem polju! Ljuba moja, človeka bi bilo sram pri teh letih tako noreti, saj vendar nisem več mlada, pa kaj hočemo! Če je človek tako vesel, je treba tudi malo poskočiti. Ko solnce zajde, kupiva malim pomaranč, jaz in moj France se primeva za roke kakor dva zaljubljena in uberemo jo nazaj proti mestu; otroci tvojijo pomaranče, midva pa pojeva in sva bolj vesela kakor ptič na veji.«

»To, to je sreča, botra, in vse drugo so čenče! To se pravi živeti, kakor Bog hoče, ne pa kakor pri nas živimo!«

»Moj France pravi: Bog da zadosti truda in težav na svetu, ni treba, da bi si jih še večali z zdražbo in neumnostmi. Mož in žena se ne vzameta, da bi si križe težila, ampak se vzameta, da bi si jih lajšala. Moj Bog, če pride kaj hudega, pojdimo in delajmo, da pridemo iz njega v miru Božjem, in storiva vsak svoj del... Toda, ljuba botra, pri vsem tem je že skoraj polnoči, in jaz sem še zmeraj tukaj in čeburnjam kakor puta, jutri bo pa nedelja in treba bo zgodaj vstati, da svojo družinico oskrbim. Lejte, lejte, kako je živ ta ptiček! Ubožček mali! Kako je ves iz sebe! Kar sem že prej rekla: Živalce so razen duše tako kakor ljudje.«

»Oh me, botra Marjana! Živali se navzamejo hvaležnosti do tistega, ki jim je dober, vsi ljudje pa ne storijo tega.«

France se oglasi iz hiše s prijaznim glasom:

»Marjana, kaj delaš na hladu? Ali ne vidiš, da se boš prehladila?«

»Saj grem, saj grem. Ti pa res ne moreš biti brez mene!«

Janez zavpije pri vežnih vratih in zraven zakolne, da se vse strese, in njegova žena, Rezka, odgovori:

»Prec grem odpret.«

»Ti bom že pokazal odpret, te bom tako udaril, da se boš prec stegnila. Odpri, ti prekleta — — —«

Pevec Anton, ki je, če ga ne poznate, ubog slepec, ki pa nekaj vidi, se zgrudi v svoji borni sobici na kolena, potem ko je slišal razgovor obeh sosed, in reče s solzami v očeh:

»O sv. arhangel Mihael! Deni, deni v skledico, kamor se dobro polaga, solze žalosti, ki jih pretoči žena hudobnega in neusmiljenega reveža, pa deni tudi v ravno tisto skledico solze veselja, ki jih pretoči žena dobrega in krotkega reveža!«

Dom in svet.

Cesar potrdil kranjske deželne doklade. Cesar je postavil o novih deželnih dokladah na Kranjskem potrdil. S tem je gospodarstvo kranjske dežele urejeno in deželni upravi je dana možnost, da bo tudi zanjeprej za prosep kranjskega kmeta in njegovega gospodarstva tako skrbela kakor je dozdaj.

Nadomestna volitev državnega poslanca v 7. volilnem okraju kranjskem — Notranjsko — se vsled smrti državnega poslanca dr. Ignacija Žitnika vrši dne 19. maja 1914, morebitna ožja volitev pa dne 28. maja 1914.

Iz deželnega odbora. Pri zadnji seji deželnega odbora so bili sprejeti sledeči sklepi: Mestna občina Postojna se bo revidirala po dveh deželnih revizorjih. — Komisiji za pogozdovanje Krasa se izplača 10.000 kron. — Dovolijo se podpore: Pogorelcem v Trebči vasi 2000 K, za kateri znesek naj nakupi in razdeli županstvo v Žužemberku krme; vaščanom v Razborju pri Čatežu za napravu neke občinske ceste 1600 K; posojilnici pri Sv. Križu za umetna gnojila ubogim posestnikom 500 K; podpornemu društvu slovenskih visokošolcev v Pragi 400 K; onemu na č. kr. učiteljsku v Ljubljani 200 K. Akciji zoper onesnaženje Save po rudokopih in drugih industrijah se bo deželni odbor pridružil z vso odločnostjo. — Proračun za uravnavo vipavskih voda s potreščino 1 milijon 550.000 kron se vzame na znanje ter se bo od vlade zahtevalo, da prispeva za ta dela vsaj v toliki meri, kakor je to storila na Goriškem. Gradba deželnih cest Horjul — Velika Ligonja, Zalag — Črni Vrh in Polhov gradec — Mala voda se odda najnižjemu ponudniku dr. Samohrdu za skupno vsoto 260 tisoč 514 kron. — Premija za strupene kače se določa za leto 1914. na 40 vin. za komad. Prihodnje leto se bo priznavanje takih premij opustilo, ker bo ta golazen že precej iztrebljen.

Umril je v Grosupljem na Dolenjskem ondotni župan in deželni poslanec gospod Franc Košak v 68. letu starosti. Pokojnik je bil znan širom Kranjske. Vsled njegovega kremenitega značaja in ljubeznivega občevanja je bil obče priljubljen. Za občino Grosuplje si je stekel neveljivih zaslug. Pogreb se je vršil v sredo dne 18. t. m. ob ogromni udeležbi pokojnikovih prijateljev. Prizadeti rodbini naše sožalje. Blag mu spomin!

Smrtna kosa. Iz Ribnice poročajo: V Slatniku pri svojih starših je umrl 13. t. m.

ob 3. uri zjutraj bogoslovec ljubljanske škofije g. Janez Lesar, nečak kanonika in semeniškega ravnatelja vlčg. Josipa Lesarja.

Romarški izlet na Sv. Goro. Šišensko prosvetno društvo priredi dne 24. maja t. l. romarški izlet na Sv. Goro pri Gorici. Odhod vlaka, ki bo vozil iz Ljubljane državnim kolodvor skozi Jesenice po novi železnici do Gorice državni kolodvor, bo iz Ljubljane, državni kolodvor približno ob 3. uri zjutraj. Vlak bo sprejmal udeležnike na vseh pravih postajah (na postaji ali ščihne) do Jesenic. Cene se bodo kakor hitro mogoče naznanile. Romarji se k udeležbi vljudno vabijo. Tozadevna vprašanja rešuje P. Mariofil Holeček, frančiškan v Ljubljani.

Nova živinska sejma. V Hotedršici pri Logatcu sta ustanovljena dva nova živinska sejma, in sicer 5. aprila in 21. novembra. Ako prideta ta dneva na nedeljo, se vrše sejmi prihodnji dan. Letos n. pr. bo 6. aprila. Lega vasi je prav lepa in živine se prižene vse polno na sejem.

Šentpeterska hranilnica in posojilnica v Ljubljani je imela v nedeljo, dne 8. sušca letni občni zbor, s katerega so člani odnesli najlepši vtis. Čisti dobiček za l. 1913 znaša 636 K 70 vin. Rezervni zaklad je pri komaj petletnem obstoju narastel že na 4085 K 73 vin. Hranilne vloge se sedaj obrestujejo po 5¼%, tako da dobi vlagatelj od vsakih 100 K na leto obresti 5 K 75 vin. — Poslovanje je sedaj v najlepšem redu. Uradne ure so redno vsa k o s r e d o dopoldne od 9. do 11. ure, oziroma do 12. ure. Priporočamo zlasti šentpeterskim župljanom, da pridno vlagajo svoje prihranke v to domačo hranilnico!

Življenje Jezusa Kristusa. Opozarjamo zadnjič na to velikansko in prekrasno predstavo v kinematografu »Ideal« v Ljubljani. Predstava bo od petka 20. pa do četrtega 26. t. m. vsak dan ob pol 11. uri dop. in ob 1., pol 3., 4., pol 6., 7. in pol 9. uri popoldne. V nedeljo in praznik tudi ob 10. uri zvečer. Naj ne zamudi nikdo ogledati si ta največji umotvor, ki je vse skozi krasno barvan in se ne more primerjati nobenemu dosedaj kazanih. Obisk teh predstav bo ostal vsakomur v neizbrisnem spominu. Na zahtevo in po dogovoru so lahko tudi izvanredne predstave. Obiskovalci z dežele naj preje naznanijo prihod. Za šolsko mladino v večjem številu in v spremstvu učiteljev so posebne predstave po znižani enotni ceni.

Čebelarški shodi. V Dobrunjah pri Ljubljani bo na sv. Jožefa dan ob pol štirih popoldne v gostilni pri Marinkotu čebelarški shod s predavanjem. — Na Brezovici bo čebelarški shod in predavanje v nedeljo, dne 22. marca ob 3. uri popoldne v »Kato. Domu«. — Čebelarji, udeležite se polnoštevilno, ker bo to v vašo korist.

Četrta slovenski čebelarški shod in razstava v Pragi. Do zdaj se je priglasilo 60 Srbov, 20 Črnogorcev, 50 bosenskih in hercegovinskih Srbov, večje število Dalmatincev, 40 Slovencev, 150 Hrvatov in mnogo Slovkov iz severne Ogrske, ki še niso organizirani, pa 30 Rusinov, da se udeležijo IV. slovenskega čebelarškega shoda in razstave v Pragi. V Galiciji, na Poznanjskem in Ruskem Poljskem se za imenovani shod

pridno agitira med Poljaki. Rusi in mohamedanski Srbi žele, da bi se vršila shod in razstava v drugi polovici meseca avgusta. Srbi mohamedanske vere ne morejo v prvi polovici avgusta z doma, ker praznujejo 7. in 8. avgusta velik praznik »Ramazan«. Ker je čebelarstvo važna panoga narodnega gospodarstva, s katerim se naši kmetje še vse premalo pečajo, bi bilo želeli, da se zgoraj omenjenega čebelarstva shoda v Pragi karseda v velikem številu udeležijo. Po drugih državah podpirajo vlade čebelarstvo, tako n. pr. daje ogrsko železniško ministrstvo železniškim paznikom čebele in mladike medonosnih grmičev, ki jih sadijo ob železniških tirih. Ali bi ne bilo kaj takega mogoče tudi pri nas?! — Omenjamo tudi, da se od vseh slovanskih narodov le Bulgari ne bodo udeležili letošnjega čebelarstva shoda in razstave v Pragi, češ, da se tudi na gospodarskem polju nočejo srečavati s Srbi, in češ, da so baje za balkanske vojne nekateri češki listi stali na strani Srbov.

Državnozborna volitev na Notranjskem. Včeraj so mnogoštevilno zbrani zapniki cele Notranjske v št. Petru na Krasu sklenili soglasno, da bodi državnozborni kandidat S. L. S. pri prihodnjih volitvah dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik v Ljubljani. Shodu je predsedoval deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, navzoča sta bila tudi oba poslanca Drobnič in dr. Pečan. — Ob sklepu je bilo navdušenje za kandidata dr. Pogačnika velikansko.

Dekan Caf umrl. Umrl je pri Sv. Tomažu na Štajerskem dekan Caf.

Av'ozveza Celje-Ljubljana. Z rednimi vozniki na celi progi se je začelo 10. marca. Iz Ljubljane odhaja avto ob pol 7. uri zjutraj in ob četrt na štiri popoldne, iz Celje pa ob pol 7. uri zjutraj in ob pol 3. uri popoldne.

Vojaški komandant ljubljanskega polka proti pijančevanju. Komandant 17. pešpolka v Ljubljani, ki pa stanuje v Celovcu, je jako pameten mož. Razposlal je na kranjske oblasti sledečo okrožnico: Žalostno znamenje je, da se demon alkohol z vsemi slabimi posledicami opazuje tudi pri vojakih. Nagnenje do pijančevanja prinesejo ljudje že iz civila k vojakom in večkrat je potrebno, da se moštvo z največjo strogostjo privede k zmernosti. Trajni uspeh v tem oziru se bode šele potem dosegel, če vojaške oblasti delujejo sporazumno s sorodniki vojakov. Moštvo slepari z lažnjivimi izgovori starše, brate in druge sorodnike za denar, seveda samo zato, da ga potem v gostilnah zapije na nesпамeten račun. Ta pijančevanja so vzrok množičnih se izgredov in dostikrat tudi hudodelstev. Za potrebe vojakov skrbe vojaške oblasti v vsakem oziru; vojaku ne manjka ničesar, godi se mu gmotno zelo dobro. Z izjemo časa manevrov ne potrebuje vojak za noben slučaj denarne podpore, posebno pa ne za vojaške službene reči, na katere se moštvo navadno izgovarja, da si denar priglajf. Naravnost za'ostno je, če vojak od staršev dostikrat težko pridobljene krone izvleče, da jih potem v lahkomišelnih družbi zapije. Od vojaških pristojbin si vojak lahko kupa, kar potrebuje, za pijančevanje mu seveda nič ne ostane. Ako izostane podpira-

nje vojakov od strani sorodnikov, se gotovo zmanjša pijančevanje in s tem združeni izgredi ali pa se vsaj omeji na posamezne slučaje. Da se doseže zaželjeni cilj, prosi polkovno poveljstvo vse častite župnijske urade za krepko podporo. Poučevanje v tem oziru pri nedeljskih pridigah bode gotovo imelo zaželjeni uspeh. Na ta način se ne podpira samo vojaška vzgoja in disciplina, ampak se tudi vcepi vojaku one lastnosti v dušo in telo, da postane, zapustivši službo, zvest in dober državljan.

Ustrelila se je dne 14. marca v Renčah h. št. 168 — 17letna Karolina Mozetič. Kaj je vzrok samomora, ni natančno znano. Šla je brat steljo v domači breg in tam izvršila samomor. Kroglja ji je obtičala v glavi. Zdravnik je izjavil, da ne more pomagati. Umrla je šele drugi dan. Domneva se, da je izvršila samomor vsled nesrečne ljubezni.

Znižanje obrestne mere. Avstro-ogrška banka, največja banka v Avstriji, je znižala obrestno mero od 4 in pol na 4 odstotke.

Dva otroka zgorela. V Tržiču je žena čevljarkega pomočnika Sedeja pustila dva svoja otroka sama doma. Preden je šla od doma, je žena pripravila na ognjišču drva, da takoj zakuri, ko se vrne domov. To sta ob njeni nenavzočnosti preskrbela otroka. Ko sta otroka skakala okoli ognja, se jima je vnela obleka. Ena sestra je umrla takoj, druga je umrla v ljubljanski bolnišnici.

Posledice greha. 41letna posestnica Frančiška Trdin v Dolah, sodni okraj Brdo, je porodila dne 5. t. m. otroka moškega spola. Njen mož je že tri leta v tujini. Žena je bržkone v strahu pred sramoto dete umorila ter se delala kot da je porodila mrtvo dete. Oblekla je otroka v belo obleko, napravila krsto iz starih desk, položila vanjo otroka ter ga skrila v podstrešju. Dne 8. marca je poslala svojega 12letnega sina k svojemu ljubimcu Francu Vidergarju z naročilom, naj pride k njej, da ji bo popravil neko orodje. Vidergar, ki je 42 let star in oženjen, a živi ločeno od svoje žene, je prišel ob peti uri popoldne k Trdinovi ter pri njej tudi prenočeval. Trdinova ga je prosila, naj spravi krsto iz hiše proč, in končno se je Vidergar pustil pregovoriti. 9. t. m. okoli 3. ure zjutraj je vzel krsto s seboj, nesel jo dve uri daleč in jo vrgel v bližini Hotiča v Savo. Zločin pa ni ostal dolgo prikrit, kajti že ob 8. uri zjutraj so orožniki Trdinovo in njenega ljubimca aretovali in ju izročili sodišču v Brdu.

Pisma iz Amerike je odpirala. Sodišče v Žužemberku se bavi s poštarico Doro Skufca iz Hriba pri Hinjah. Obdolžena je, da je iz pisem, došlih iz Amerike, robirala papirnati denar. V več slučajih ji je tudi dokazano, da je več kakor ima pravice jemala denarja za odpošiljatev in si tega prilastila.

Sin nesreče. V gorovju Kadore v pokrajini Belumo na Italijanskem je sneženi plaz zasul 20 vojakov, 19 mož se je takoj rešilo, o enem pa ni bilo ne duha ne sluha. Stotnik stotnije je šel sam osebno pregled-

ovat plaz. Ko je svojo dolgo palico porinil globoko v sneg, je nekdo palico močno prijel. Takoj so začeli kopati in so našli vojaka, nekega Sicilianca čepečega 2 metra globoko v snegu. Mož si je izdolbel jamo, iz katere se pa radi onemoglosti ni mogel izkopati. Revez je bil 40 ur v tem položaju. Ko so ga rešili, je tožil o groznem mrazu in gladi. Ko je bil v Mesini znani grozni potres, je bil mož tudi zakopan pod razvalinami svoje hiše, v vojski v Tripolisu pa je bil dvakrat hudo ranjen.

Amerika, grob slovenski. V Dunlo, Pa., je ubilo pred kratkim rojaka Jakoba Strle in Frana Jernejčiča v premogokopu. Utrgala se je nad njima plast kamenja in ju zasula. Rojak Strle je bil na mestu mrtev, njegovemu sodelavcu je pa zlomilo nogo in bo trpelo precej časa, predno bo okreval. Rajnki je bil doma iz Podloža na Notranjskem in star šele 30 let. — Dne 1. februarja se je smrtno ponesrečil rojak Marko Rozman. Star je bil 28 let, rojen pa nekje v črnomaljskem okraju. — V Thomasu je ubilo v premogovniku rojaka Martina Ješvarja. Zapušča žalujočo vdovo in dva nedorasla otroka. — V Subletu, Wyoming je ubilo v rudniku rojaka Martina Turka. Star je bil 35 let, rodom iz Modraž, fara Studeneč, Spodnje Štajersko. Zapušča ženo in pet nedoraslih otrok.

Srbske izgube v obeh balkanskih vojskah. Srbi so v obeh vojskah na Balkanu izgubili 20.000 mrtvecev; ranjenih je bilo 48.000 vojakov. Srbska skupščina je dne 23. m. m. odobrila v prvem branju postavo o podpori vojnih invalidov. Miravno stanje srbske armade znaša zdaj 2800 častnikov, 7100 podčastnikov in 41.700 vojakov.

Gorenjske novice

g Češnjice nad Krašnjo. Dne 14. febr. smo tu pokopali Jan. Založar, posestnika v Gabrovnici št. 9. Star je bil 63 let. Bolehal je dolgo časa na revmatizmu, zadnje tri mesece je bil stalno priklenjen na posteljo. Ves čas svojega gospodarstva je bil previden, skrben in vesten gospodar in obe. Imel je deset otrok, ki so vsi dobro vzgojeni in n tud vsi vsem dobro reskrbljeni. Bil je dolgo let občinski svetovalec, cerkveni ključar in vedno zvest pristaš S. L. S., ki se je kaj rad udeleževal njenih shodov. — Naročal in podpiral je le katoliške liste, za umazane papirje v njegovi hiši ni bilo prostora. Pokojni Založar ni imel nikake šolske izobrazbe, vendar je znal več različnih del, kakor: kleparstvo, kovaštvo, mizarstvo, kolarstvo, posebno pa kiparstvo. Če je videl v cerkvi kip, ki mu je bil všeč, ga je takoj narisal in naredil soho natančno po izvorniku. Križi in kapelice ob polih ga bodo pogrešale. Pri svojem domu si je postavil lepo kapelico, podobno mali cerkvi. Za farno in podružno cerkev je v vsaki potrebi rad daroval. Naj počiva v miru, blagi mož!

g Dražgoše so zdrav kraj. Že 16 mesecev je preteklo, odkar je zadnji odrasli človek umrl, 6 mesecev pa, odkar zadnji

otrok. V lice nam sije solnce, za seboj pa imamo velik smrekov gozd Jelovca. To zimo se je samo na selško stran okrog 50 tisoč hlovov iz Jelovce izvleklo; po 70 sani je bilo na dan videti; koliko tisoč so pa še iz eraričnega gozda spravili na bohinjko stran. Kako potrebna bi bila električna železnica po selški dolini; kdor ima kaj pod palcem, naj položi kapital, obilne obresti mu bo to donosalo.

g Dob. Gotovo je še vsem v spominu izredno zanimivo in primerno predavanje g. sodnika Avseca iz Brda o nepotrebnih pravnih. Da bi le kaj sadu obrodi. V nedeljo, dne 22. marca pa zopet vabimo k prav zanimivemu predavanju. Predava nam že znani profesor J. Dolenc iz Ljubljane. — Krtinska soseska se ponaša, da že nad eno leto ni imela nobenega mrliča. — V četrtek, dne 19. marca bo g. Rovšek s kinematografom predstavljal Jezusovo življenje in trpljenje. K obilni udeležbi prav lepo vabimo.

g Puka pri Kranju. Umrli je pretekli teden dne 9. marca gimnazijalec 7. razreda Josip Ajdovc. Bil je več časa bolehen. Pokopali so ga preteklo sredo. R. I. P.

g Iz Stanežič pri št. Vidu nad Ljubljano. Zadnji ogenj je zopet sprožil po naši vasi misel o ustanovitvi gasilnega društva. Da je to živa potreba, lahko uvidi vsak. Taka vas, kot so Stanežiče, nimajo lastnega gasilnega društva, ko se vendar dobijo v naši občini vasi, ki so mnogo manjše, pa imajo že davno to prekoristno napravilo

Dolenjske novice

d Iz cerkljanske občine na Dolenjskem se nam poroča: Pri občini je bil uslužben več let tajnik Kovačič, katerega je sedanji odbor odpustil iz službe. Kavčič je pa vložil zoper občino popolnoma neutemeljeno tožbo za plačilo odškodnine, češ, da je bil v občini stalno nastavljen. Mož je imel v svoji pravdo tako malo zaupanja, da se je hotel pravdati na ubožno izpričevalo, češ, četudi pravdo izgubim, mi ne bo treba plačevati stroškov. In res si je na zvijačen način pridobil ubožno spričevalo, s katerim je vložil zoper občino tožbo. Ker je pa mož lastnik več posestev, se je nekaterim čudno zdelo, na kak način je prišel do ubožnega izpričevala. Zadevo so dobili v roke orožniki in ti so dognali, da ima Kovačič premoženja v zemljiščih do 20.000 K. Ta Kovačiču očitno doslej neznana okolnost, katera je vsaj želel, da bi neznana ostala, mu je pa prekrizala njegove načrte in razveljavila njegovo ubožno izpričevalo in Kovačič se bo moral sedaj pravdati na »štempelne«. Za poslovanje navedenega gospoda tajnika je značilna okolnost, da ni bilo mogoče nikjer najti zapisnika o seji, v kateri je bil, po njegovi trditvi, nastavljen kot stalni občinski tajnik. Po dolgem iskanju se je šele sedaj posrečilo sedanjemu odboru najti med zaprašenimi akti na posebni poli pisan zapisnik, na katerem je z drobnopisavo očitno naknadno vipsan med vrticami dotični sklep, na katerega opira Kovačič svojo pravdo. To pojasnjuje tudi

soglasna izjava vseh tedanjih odbornikov, ki trdijo, da se kaj takega ni nikdar sklepalo. Ne bi bilo napačno, če bi celo zadevo vzel v roke državni pravdnik. — Za goljufivo izjavljenje ubožnega izpričevala je sodišče prisodilo Kovačiču 50 K globe!

d Hinje. No, vendar smo jo dočakali enkrat! Kaj pa? Pošto! S 1. aprilom bomo dobili poštni urad v naš kraj. Pošta bo prav na primernem kraju. Vozila pa bo iz Dobropolja k nam ljudi in pisma.

d št. Jernej. Avtomobil je po dolgem odmoru začel zopet voziti iz Krškega v Novo mesto. Dosedaj vozi samo enkrat na dan. Da bi le v kratkem redno vozil po dvakrat, kot je v jeseni! — V društveni dvorani se je v nedeljo vršilo predavanje o sadjarstvu. Predaval je preprost kmetski fant, načelnik tukajšnjih Orlov. S tem je pokazal svojo lastno pridnost in marljivost, obenem pa tudi pojasnil, kolikega pomena so taki sadjarski tečajji, ki jih večkrat prireja šola na Grmu. — Prihodnjo nedeljo, dne 22. t. m. se vrši v dvorani celodnevni tečaj krškega okrožja Orlov.

d Litija. Z ozirom na notico iz Litije v 11. številki »Domoljuba«, da se sliši, da ne bo v Litiji radi koz sredpostnega sejma, se poroča, da se bo sredpostni sejem 23. marca vsekakor vršil; Za prepoved sejma ni nobenega vzroka. Vsi bolniki in osumljeni so ločeni pod strogim nadzorstvom v zavetišču v Gradcu, občina Hotič in bodo vsi v kratkem ozdraveli. Novih slučajev obolenja pa ni bilo. Sploh so bili vsi slučajji le med predilniškimi delavci, pa kljub temu se obrat v tovarni vrši nemoteno naprej. Torej ni nobene nevarnosti!

d Ribnica. V nedeljo, dne 22. t. m. po večernici je občni zbor Živinorejske in prašičerejske zadruge za Ribnico in Dolenjo vas v hranilnični dvorani; obenem je predavanje o vzreji mlade živine.

d Struge pri Dobropoljah. Dne 11. t. m. je umrla Marija Klun iz Pake. Pokojna je bila dobra in blaga žena, zlasti za reveže. Bolehala je že dalje časa. Zapušča moža in osmero otrok, ki so večinoma v Ameriki. Najmlajša hči je pa pri usmiljenih sestrah v Ljubljani.

d Iz št. Lamberta. V vasi Mošenik je umrl dne 12. marca daleč okoli poznani in spoštovani bivši posestnik Urban Kosmač v 88. letu starosti. Bil je brat bivšega gosp. župnika na Sv. Gori. Bil je odločnega in odkritosrčnega značaja, zvest naročnik »Domoljuba« od početka, ko je začel izhajati. Bil je mnogo let občinski odbornik, vsled starosti je pa odložil to mesto. Bil je tudi Radeckijev veteran.

d Sv. Trojica. Umrli je na Bočkovem Terezija Korošec, rojena Zakrajšek. Bila je kot marljiva in skrbna gospodinja občepoštovana in priljubljena. Odkar je utonil njen sin, deželni tajnik g. Fr. Korošec, je vsled preobite žalosti vidno hiral.

d Škocijan pri Mokronogu. Vse občine krškega okrajnega glavarstva so prosile, da bi krška meščanska šola ne ležala več na davkih krškega okraja. Škocijan kajpada ni prosil in pa Bučka ne. Zakaj ne? Ker sta to dve liberalni občini. Kmet naj le plačuje, tako mislijo potihem, drugače bi gotovo potegnili s kmetsko zvezo, ki je vložila prošnjo za odpis meščanske šole.

Seveda, liberalci ne smejo. Kaj bi pač rekel Benedičič.

d Iz škocijanskih hribov. Liberalci ne morejo živeti brez laži. Pri nas hujskajo ljudstvo, da bo moralo plačevati davek od vina v hramih. To so pač hoteli napraviti liberalci na Primorskem našem kmetu, sedaj se pa lažejo, da je to sklenil naš dež. zbor. Tiste, ki trosijo okrog take laži, naj ljudje naznanijo kmetski zvezi, da dobe v sodnji zaslužno plačilo. Poleg tega razširjajo lažnjivi liberalni Klukci neresnične govornice, da se je gostilničarjem povišala užitnina za 18 vin. pri litru. Res pa je, da se je v vinskih krajih, kjer je manjša vinska državna užitnina, zvišala deželna užitnina le za 8 vin. Kdor tega ne vrjame, pa naj gre vprašat v Škocijan k užitninskemu uradniku. — Zlobnost naših liberalcev se kaže vedno v lepši luči. Z grožnjami in zasmehovanjem odvrtačajo fante, da ne bi hodili k gospodu kaplanu — v gostilne jim pa nihče ne brani. Seveda se naši fantje ne ustrašijo liberalnega zbadanja. Da, celo tako daleč so prišli naši »verni« liberalci, da branijo otrokom v Marijin vrtcu in neka deklica je bila baje že tepena od očeta, ker se je predrznila na shod Marijinega vrtca. Sramota, da so med katoličani taki ljudje.

d št. Rupert. Dne 13. t. m. je umrla g. Pleskoviču z Bistrice edina hčerka, Cita. Pri tako žalostnem dogodku so pokazali odtoni liberalci vso svojo propalost in zlobno surovost. Šli so, vzeli dežnik, ga razrezali, navezali na kol in ponoči pritrdili na njegovo hišo, češ, da so obesili mrtvaško zastavo. Da liberalci sovražijo naše može, to vemo, a nismo si mislili, da se njihova zlobna surovost razteza tudi čez smrt.

d Zagorje ob Savi. Čudno je pri nas v Zagorju; kljub vsem zakonom o nedeljskem počitku se v zagorskih kamenolomih dela vse nedelje in praznike in obrtne oblasti so vse zakone menda prezrle, ker drugače bi gotovo kaj ukrenile proti izrabljanju nedeljskega počitka. Naj bi gg. podjetniki rajši čez teden delavcu dali boljši zaslužek, da bi se mogel tudi ob nedeljah v krogu svojih domačih preživeti. Posebno se tu odlikuje premogokopna družba in pa znani kmetski kandidat Taufer; toda tudi nedeljsko izrabljanje delavstva mu ne bo dosti koristilo. — Zadnji »Slovenski Narod« prejšnjega tedna je tudi zelo napadal g. Ranzingerja in okrajni cestni odbor zaradi cestnega blata; toda pozabil je našega liberalnega župana Koprivca, ki se tudi tako dobro drži občinske ceste, da bi gosp. župan najbrže še slabše izgledal, kakor pa gosp. Ranzinger in g. Hostnik. »Narod« je namreč pisal, da naj bi se oba skupaj zvezala in vlačila po cestah. G. župan bi ne bil samo blaten, ampak bi se mu najbrže tudi koža nekoliko načela, ko bi ga vlačili po občinskih cestah. »Slovenski Narod« naj bi tudi o teh kaj poročal, posebno o občinski cesti iz Dolenje vasi proti Zagorju, pa seveda teh on ne rabi. Da bi pa tudi kmet imel boljša dovozna pota, to bi bila pa takoj potrata in zapravljanje!

d Zagorje ob Savi. K protestnemu shodu radi davka na živila so vabili plakati kmete, obrtnike, delavce. Toda vladala je na shodu velika poparjenost, kajti zakon je že bil sankcioniran in govornik je

moral kreniti na drugo pot, namreč na pogrete laži o zapravljenih deželnih 20 milijonih. Poslanec Ravnihar, nič kaj posebno niste navdušil Zagorjanov s svojim govorom, da, še celo, ko ste omenjal davke, zaradi katerih je bil shod sklican, še takrat se ni nihče spozabil, da bi vam zaklinal živio. Res, vedno bolj se svetli v Zagorju, kajti mi kmetje beremo »Domoljuba«. In tudi Čobalu bo kmalu odklenkalo, zato se pa boji tega lista in kadar ga bere, se ga kar naje. Zato ga mora — kakor sam pravi — zjutraj brati, če ne ne bi mogel zaspati, ako bi ga bral zvečer. Tudi to vam ne bo pomagalo, če nastopate v zvezi s svobodomiselnostjo in govorite na njenih shodih o popih in farih. Da, gotovo vam je duhovnik trn v peti, ker duhovnik skrbi in dela za ljudstvo, ne gleda pa na svojo korist kakor vi. Prepričal ste se sam, kako so poslušalci cenili vaš govor, ker so jo do malega vsi vun pobrali med vašim zabavljanjem. Ali ste dosegli svoj namen s protestnim shodom? Pokazali ste, da se že zvijate in zato je vaš strah opravičen pred bodočimi občinskimi volitvami. Zaželjenega uspeha torej ni bilo, pribijem; drugič pa zopet na svidenje pri kakem drugem protestnem shodu.

Notranjske novice

VOLITEV DEŽELNOZBORSKEGA POSLANCA NA NOTRANJSKEM.

Vseh veljavnih glasov je bilo oddanih 5933. Od veljavnih oddanih glasov je dobil izvoljen poslanec **Jožef Gostinčar 3505**, njegov liberalni protikandidat **Ivan Urbančič**, posestnik v Trnovem, pa 2455. Razcepilnih glasov je bilo 23, neveljavnih pa 239. Kandidat **S. L. S. Jožef Gostinčar** je bil izvoljen z večino 1050 glasov. Posamezni kraji so volili tako-le: **Rakek: Gostinčar 67**, **Urbančič 116**, neveljavnih 19 glasov. **Slavina: Gostinčar 118**, **Urbančič 135**, 4 prazni. **Gor. Logatec: Gostinčar 45**, **Urbančič 69**, razcepljen 1, praznih 8. **Hrenovice: Gostinčar 174**, **Urbančič 130**, praznih 30. **Stari trg: Gostinčar 274**, **Urbančič 143**, neveljavnih 14, praznih 11. **Planina: Gostinčar 84**, **Urbančič 86**. **Bloke: Gostinčar 192**, **Urbančič 103**. **Šmihel: Gostinčar 192**, **Urbančič 104**, praznih 8. **št. Peter: Gostinčar 257**, **Urbančič 161**. **Cerknica: Gostinčar 389**, **Urbančič 204**, razcepljenih 6, praznih 18. **Košana: Gostinčar 136**, **Urbančič 78**. **Trnovo: Gostinčar 250**, **Urbančič 175**. **Jablanica: Gostinčar 175**, **Urbančič 64**. **Il. Bistrica: Gostinčar 11**, **Urbančič 91**, razcepljenih 5. **Prem (Kilovce): Gostinčar 109**, **Urbančič 81**. **Dol. Logatec: Gostinčar 110**, **Urbančič 88**, neveljaven 1, razcepljen 1, praznih 10. **Hotederšica: Gostinčar 53**, **Urbančič 39**. **Knežak: Gostinčar 234**, **Urbančič 165**, neveljavnih 8. **Senožeče: Gostinčar 78**, **Urbančič 146**. **Brič: Gostinčar 55**, **Urbančič 88**. **Bukovje: Gostinčar 33**, **Urbančič 38**. **Postojna: Gostinčar 92**, **Urbančič 64**. **Rovte: Gostinčar 169**, **Urbančič 21**.

n **Bloke**. Težko preskušnjo je prešla strankarska zavest in značajnost

naših mož pretekli teden. V takih razmerah nismo šli še nikdar na voliše. Novi davki, večje doklade se je glasilo od vseh strani. Čemu podpore, vodovod si naj napravi vsak sam, se je govorilo. Že sedaj je polovica preveč učiteljstva, pa so jim še plače zvišali, se je zabavljalo. Vse bodo napravili, dežela ima že 14 milijonov dolga, je klobuštral runarski Klobasar. Vmes pa liberalni agitatorji, predvsem Lahov Francelj in Mežakov študent! Vrhutega pa še ubogi Urbančič! Na brzojaven drog napet, ob cesti na Bloško polico, je prosil in vzdihoval: Može, volite me! Hvaležen vam bom. Zastonj vam bom pošiljal gnojila. Od naše strani se ni storilo skoro ničesar. Parola je bila: Naj se pokaže, kdo je mož, kdo omahljivec, koliko je discipline. Izid volitev je dovoljen. Res jih je nekaj odpadlo. Potegnili so z liberalci, ki vedno zahtevajo, da se odpro meje tuji živini, s tistimi liberalci, ki so že lansko leto zahtevali, da se naj deželne doklade povišajo na 100%. Večina mož se ni dala preslepiti. Čast jim! Pametni možje dobro vedo, da, če bi liberalci gospodarili v deželi, bi bile doklade vse drugačne in da bi njih glavni del nosil kmet. Res, za nove davke se tudi naši možje ne ogrevajo, a vsakdo ve, da nove potrebe zahtevajo tudi novih dohodkov. Marsikdo se je jezil čez to in ono, a največ radi tega, ker mnoge reči še niso pojasnjene. Skušalo se bo vse, nad čemur se ljudje hudujejo, kolikor mož pojasniti, deloma v »Domoljuba«, deloma na prihodnjem političnem shodu. Može, zaupajmo našim poslancem in bodimo uverjeni, da je S. L. S. še vedno najboljša stranka za kmeta in obrtnika.

n **Postojna**. Od 1. do 9. marca smo imeli pri nas sv. misijon, ki so ga vodili oo. frančiškani. Udeležba je bila tudi od strani mož in fantov — zelo povoljna. Omenjamo sv. misijon zaradi tega, ker so se ravno ob tej priliki marsikomu oči odprle. Najprej nekaterim strastnim naprednjakom, ki jim je pokazalo skupno sv. obhajilo fantov in mož, posebno pa nepričakovana veličastna procesija, da je jedro vendar še zdravo in da verske misli ne bo tako lahko mogoče izkoreniniti. Nadalje so izpregledali mnogi omahljivci, kajti pričakovali so, da bodo spolnili svojo dolžnost tudi tisti, ki so jih sicer tolikrat slepili, da so »dobri kristjani«, toda zastonj. Pa kako tudi, ko so imeli te dni sami misijon v Studenem, na Ubeljskem, v Šmihelu itd. Vsi smo občudovali izvrstne govornike, naši naprednjaki pa so menda zapisali v svoj list, da bi bilo treba misijonarje s korobačem napoditi iz cerkve. Zato so ravnali čisto dosledno tisti, ki med procesijo niso razsvetlili oken. S to temo so marsikomu oči odprli, tako da smo tudi videli v notranjščino odprtega kioska, v katerem se prodajajo napredni časopisi. — Postojnsko izobraževalno društvo je imelo po Božiču dve gledišni predstavi in dve skioptični predavanji.

n **Vipava**. Živinorejska zadruga v Vipavi opozarja vse one posestnike, ki

nameravajo oddati svojo mlado živino čez poletje na pašo na planine Nanosa, da jo priglasijo v zadrugi pisarni v Vipavi, kjer dobijo tudi nadaljna pojasnila. Išče se tudi družina, ki bi prevzela pašo živine na omenjenih planinah. — Dne 25. marca t. l. na praznik Oznan. Device Marije se bo vršil na dvorani Kmetijskega društva ob 4. uri popoldne občni zbor, h kateremu se vsi člani vabijo.

n **Iz Suhorja na Notranjskem**. Kot odgovor na vse napade na g. kurata Bojanca. Prečastiti gospod kurat! Podpisani zahvaljujemo se Vam za Vašo naklonjenost in skrb za nas, kar ste posebno v letošnjem letu poskrbeli. Brez Vas bi bili izročeni pri prodaji sadja na milost in nemilost prekupcem, ki bi slučaj izkoristili na ta način, da bi mi morali sadje oddajati skoro zastonj. Prišli ste pa Vi in dosegli ste ceno, kakršne se mi še nadejali nismo. Pri tem ste postopali tako nesebično in pošteno, da mora vsak pošten človek imeti do Vas odkrito spoštovanje. Ogorčeni nad sramotnim postopanjem nekaterih, ki so Vam dolžni le hvaležnost, Vas prosimo: ne vpoštevajte jih. Naj Vas ne žali njih počenjanje, ki je le največjega preziranja vredno. Vpoštevajte, gospod kurat hvaležnost ljudstva, ki stoji za Vami in Vas spoštuje kot dobrega očeta. Vzemite to našo izjavo kot izraz vdanosti in prave hvaležnosti do Vas.

Suhorja, dne 26. jan. 1914.

Sledi 28 podpisov. —

Suhor. (Izjava.) V čast bi si štel, če bi bil jaz tako lepo fotografiral razne liberalne kapacitete, kakor jih je »Domoljub« naslikal. Ker me »Slov. Dome« neopravičeno in nezasluzeno smatra za pisca istih vrstic, prosim slav. uredništvo potrdila, da nisem s istim dopisom prav v nobeni zvezi. — Hvala lepa olikanim dopisunom za vse osebne napade!

Le naprej! A. Bojanec, kurat.

Potrujemo, da omenjenih dopisov ni pisal gosp. kurat. Uredništvo.

n **Prem**: »Še nikdar ni stopila S. L. S. v volino borbo v tako težavnih razmerah, ki bi bile nudile političnim nasprotnikom toliko možnosti za hujskanje proti naši stranki,« tako piše prav »Slovenec«. Resnično! 12. marc je bil vroč dan! Izid pa tudi kaže, da vesel in slaven dan za naše vrle može! Na javnem shodu na Premu so klicali liberalci pokojnemu posl. Žitniku živijo, ko ga je omenjal prof. Jarc; begali so ž njim volilce, češ, on je bil »ta pravi«, za njim pa ne bo nobenega več. Pokazalo se je, da kljub temu nobeden njega lani volil ni! Hinnavci! Naša stranka ne sloni na nekaterih osebah. Prof. Jarc je pojasnil, da je davek na žganje državni davek in da so slovenski poslanci glasovali zoper obdajenjedomačeslivovke žeprikuhi, in te se pri nas mnogo pali. Bategar Fatur, ki je popolnoma pozabil, da je komaj smrti ušel, mu je upal oporekati, da ne. Ko je bil proglašen za »nesramnega lažnika«, je umolknil. Cvetanov

Frane, stric praškega jurista, je psoval dež. odbor in dr. Lampeta, naj pove, kam je djal 20 milijonov. Ko ga Lampe z velikim veseljem zgrabi, češ, da sedaj se mu je posrečilo najti enega »mušter-liberalca«, ki ve že za 20 milijonov, je bil velik »špas«. In Cvetanov stric ne bo nikoli pozabil, pa tudi Premci ne, kako je na Premskem »placu« medved špilal. Ako so ti ljudje tako nesramno predrzni na javnem shodu, kaj šele počno pri svojih oštarijskih sestankih! Oba gospoda govornika sta dobro očistila ozračje in volitev je dobro izpadla. Hvala jima za trud! Javni shodi pod milim nebom veljajo! Pokažemo, da se nikogar ne bojimo. Od 65 volilcev na Premu je volilo Gostinčarja 50. Vzrok: Bero radi »Domoljuba« in imamo ob nedeljah sestanke, na katerih se po domače pomenimo o naši politiki in gospodarstvu. Najslabši so Kilovčani, ki ne spadajo v premsko župnijo; zato bodo pa tudi vse druge občinske ceste prej postale deželne, kot njihova, četudi Pavlinov ata pravijo, da se bodo celo na ministra pritožili. Bodo vsaj videli, kaj za ena oblast je naš deželni zborin odbor. Vrli Rateževci stoje kot en mož! Oštirji in njihovi vsakdanji gostje so po večini volili liberalno. Prav je, da ljudje, ki lahko vsak dan v gostilni sede, plačajo užitninski davek, saj na stara leta mora tako občina ali dežela skrbeti zanje. Za voditelja naših neodvisnih kmetov se je proglasil postajenačelnik Kutin, o katerem je rekel neki mož, da je moral ostati za kozjegega pastirja v Bovcu (tam je namreč doma), ker kolne hujše, kot najbolj surov Tominc, tudi v službi, pričo naših mož Boga. Vsakega napada na postaji, koga voli. Kot voditelj neodvisnih kmetov pozna izmed živali k večjemu kozo, rži od pšenice gotovo ne loči. Možje! Pripravljajmo se na pogumen boj 19. maja, da korenito pomefemo z »neodvisnimi«, ki so vsi stari liberalci, pa se sramujejo tega imena!

n **Vrh nad Rovtami.** Decembra smo napravili prošnjo za samostojno občino. Pred 40 leti smo bili samostojni in po zanikrnosti tedanjega župana smo prišli pod Žiri. Mislimo, da nam bodo naši poslanci pomagali, ker Vrhovci smo vsi v taboru S. L. S. — V petek 27. marca pride ob 5. uri popoldne na Vrh presvetli gospod knezoškof in bo ostal do 31. marca. Imeli bomo tedaj duhovne vaje in tridnevno na čast presv. Rešnjemu Telesu. Vse dni bo spovedovanje in sicer v soboto za žene in dekleta, nedelja za same moške, v ponedeljek za fante in druge, ki poprej niso prišli na vrsto. V torek bo ob 7. skupno sv. obhajilo za vso faro. Vabimo naše dobre sosede zlasti Zavračane in Rotarje na Vrh, da se udeležijo pobožnosti in so deležni popolnega odpustka. — Spovedovali bodo vsak dan trije gospodje, in bo tako mogoče opraviti vsakemu spoved. — Letos bo na Vrh shod mladeniških društev in telovadcev — Orlov iz Gorenjskega in Notranjskega; voditelji so že imeli seje in v kratkem bodo bolj natančno povedali. — Izletniki so že začeli obiskovati naš hrib in

se radovati nad prelepim razgledom. Vsako leto jih pride do 500 in letos jih še prav posebno vabimo, da jih pride mnogo takrat, ko bo na Vrh tabor mladeničev in Orlov. — V sredo in četrtek je zopet padlo precej snega in je napravil vihar cele kupe zametov okrog cerkve; za nekaj dni smo zopet ločeni od sveta.

n **Žiri.** Zloglasnega Kržišnika, ki je lani junija meseca oropal Pivkovo hišo v Kladji ter hudo potvelkel hišno gospodinjjo, so vendar prijeli v Polhovem gradu. Cela okolica se je oddahnila, da bo vendar že enkrat ta »kmečki strah« spravljen na varno. Te dni smo prejeli dve pismi iz Amerike. Eno je hodilo od tam dve leti, drugo pa celo tri leta. Na kateri zvezdi pa je že Amerika? — V torek je predaval na obč. zboru konsum. društva č. g. Matej Dagarin o umetnih gnojilih, v četrtek pa predava v izobraž. društvu gosp. vodja Hladnik.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

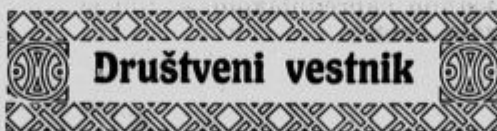
Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₁₀₀ brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Društveni vestnik

Kat. slov. izobraževalno društvo v št. Petru na Krasu priredi dne 22. t. m. igrokaz v treh dejanjih: »Sinovo maščevanje ali spoštuj očeta«. Igra je za postni čas jako primerna in ima prelep nauk: oni, ki se pregreši nad svojimi stariši, ni nikdar srečen. Naj nihče ne zamudi ogledati si te lepe igre.

Izobraževalno društvo št. Janž. Dne 23. februarja je priredil odsek »Bogomila« S. Sardenkovo igro »Skrivnostna zaroka«, katera je izvrstno izpadla. Igralke so se res uglobile v svoje vloge in vse brez izjeme dobro igrale. — Dne 1. marca se je vršil 6. občni zbor našega izobraževalnega društva. Društveni tajnik je imel o delovanju za l. 1913 veliko poročati, ker se je društvo v vseh odsekih res živahno gibalo. Odbor je bil izvoljen stari. Predsedniška mesta društva in odsekov so bila lani in letos v rokah lajkov, kateri se res razumejo v društvenem vodstvu. — Dne 22. marca priredi telovadni odsek »Orel« žaloigro v 5. dejanjih »Garcia Moreno« s pevskimi točkami domačega moškega in ženskega zbora. Igra je že dobro nastudirana. Pripravljalni odbor vže naprej vabi k obilni udeležbi. — Društvo je odseku »Bogomila« kupilo 9 inštrumentov za tambu-

raški zbor. — Odsek »Orel« je naročil drog ameriškega sistema. — Pri velikonočni procesiji nastopi ljudsko-solski naraščaj v 15 krojih po ljubljanskem-št. peterskem vzgledu.

Ljudska knjižnica v Suhi nad Kranjem. »Belca« je imela svoj letni občni zbor dne 22. svečana. Naročenih je imela za malo vas 23 Domoljubov, 11 Gorenjcev in 13 Bogoljubov; nabavila si je veliko novih knjig, izposodilo se jih ni še v nobenem letu toliko kot letos. Suški fantje so darovali knjižnici 20 kron. Kakor poroča knjižničar, je bilo v preteklem letu izposojenih 1140 knjig, med temi največ pripovedne vsebine. Knjižnica je imela 53 članov, ki so vsi plačali članarino. Izposojevalne ure knjižničarja ostanejo kot dosedaj, ob nedeljah od 12. do pol 2. ure in po potrebi še po krščanskem nauku.

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Kneippovosladno kavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Pri poskusu je paziti, prosim, na predpis za kuhanje. Dobi se povsod. Kdor hoče kaj natančnejšega štati o tej kavini pijači, naj piše Kathreinerjevimi tvornicami za sladno kavo d. dr. Dündl T., Ansegasse 11. E.

O skrbi za ruske kmete.

Največja in najmogočnejša država v Evropi je Rusija, ki prekaša tako po obsegu zemlje kakor po številu prebivalstva daleč, daleč vse evropske države. Obenem je Rusija največja kmečka država; kajti največji del vsega prebivalstva so ruski kmetje.

Gotovo bo zanimalo naše bralce, če jim povemo, kdo in kako skrbi v tej velikanski državi za ruskega kmeta in njegov napredek. — Oblast, ki skrbi za ruskega kmeta, se imenuje zemstvo. Zemstvo je oblast, nekaj podobnega kakor deželni zbor in odbor v Avstriji, ki upravlja posamezne ruske okraje in pokrajine.

Rusija ima 40 pokrajinskih (provincijskih) in 359 okrajnih zemstev. Vsak okraj meri približno 2000 štirjaških milj in obsega blizu 200.000 duš kmečkega prebivalstva. Zemstva imajo svojo avtonomijo ali samovlado, to se pravi, da sama sebe vladajo kakor naši deželni zbori.

V zemstvu sede voljeni zastopniki kmetov in veleposestnikov, zastopniki ministrstva državnih domen (velikih posestev) in zastopniki ruske duhovščine. Člani so izvoljeni na tri leta.

Zemstva vodijo okrajne uprave; zato imajo pravico nakladati davke in nastavljeni lastne uradnike. Dohodki izvirajo od davščine na zemljišča, gozde, trgovine, od obresti kapitala zemstev, daril in podpor, ki jih daje finančno ministrstvo v posebne namene. Kako velikansko vlogo in pomen imajo zemstva, vidimo iz tega, da so znašali proračuni vseh zemstev za leto 1912 nič manj kot 520.403.200 kron. Delujejo pa s kolikor mogoče majhnimi izdatki za plače in uradne stroške; leta 1912 so znašali upravni stroški manj nego 7 odstotkov vseh izdatkov.

Kakor smo že omenili, so zemstva nekaj podobnega kakor naši deželni zbori. Ker pa ti zbori ne morejo vsled prevelikega števila članov vedno zborovati, si izvolijo vsako tretje leto izvrševalni odbor, ali zemsko upravo, ki šteje predsednika in dva do štiri člane. Ti izvrševalni odbori so podobni našim deželnim odborom.

Okrajno zemstvo ima vsako leto občne zборе. Pri teh se odobrijo proračuni, delajo računi in napravljajo razni sklepi in odredbe. Okrajna zemstva upravljajo ceste, okrajne bolnišnice, šole, poljedelske urade itd. V ta namen imajo na razpolago primerno število uslužbencev, strokovnjakov za kmetijstvo in upravo in gradnjo cest, zdravnikov, lekarnarjev, bolniških strežnic, inženirjev, učiteljev, živinozdravnikov itd.

Kako so pa sestavljena pokrajinska (provincijska) zemstva? V njih sede odposlanci okrajnih zemstev. Pečajo se pa z zadevami cele pokrajine. Tako oskrbujejo pokrajinsko zavarovanje proti ognju, ki je prisilno za vse kmete, penzijsko blagajno za uslužbence okrajnih zemstev; vzdržujejo ustanove in zavode, ki so v splošno korist cele pokrajine, kakor: statistične, zdravstvene, živinozdravniške, vodovodne, poljedelske urade, velike pokrajinske bolnišnice in ubožnice, norišnice itd.

Čim bolj pa narašča delokrog okrajnih zemstev, tem bolj se kaže potreba, da se jim odvzamejo posamezni posli in se prenese na posamezne občine, oziroma vaške uprave. Koliko je majhnih krajevnih zadev, kjer morejo prav soditi le posamezni kraji, vasi občinske uprave. Teh pa na Ruskem ni!

Lastno samoupravo imajo na Ruskem samo mesta, vasi pa nobene, če tudi štejejo nad deset tisoč prebivalcev. Treba bo torej osnovati posamezne vaške uprave. Zakon o tem je že predložen ruski državni zbornici (dumi), potrjen pa še ni.

Velikansko je delo, ki ga izvršujejo ruska zemstva. Sedaj upeljujejo splošno šolsko izobrazbo, razširjajo in izboljšujejo obstoječe šole. Šole imajo ponavadi tri do šest razredov. Zemstva se pečajo tudi za oskrbo vzgoje zunaj šole. Širijo tudi ljudske knjižice

in grade po nekaterih pokrajinah ljudske izobraževalne palače, nekaka vseučilišča za kmete. Samo šol so zemstva vzdrževala leta 1910. nič manj kot 25 tisoč. Leta 1911. so izdali za zidavo novih šol 24.960.000 K.

Za javne zdravstvene zadeve so leta 1912. izdali 138.504.000 kron. Zasluge zemstev za brezplačno zdravniško pomoč so neprecenljive in brez primere v Evropi. Kmetje dobe zdravniško pomoč in zdravila brezplačno. Tudi bolnišnice imajo brezplačno na razpolago.

Vsako okrajno zemstvo ima svoje zdravniške podokraje; ti imajo vsak po eno bolnišnico z enim ali več zdravniki in strežnicami. Tu se vsak dan sprejemajo bolniki in dajejo zdravila. Nevarno oboleli se pa pošiljajo v pokrajinske (provincijske) bolnišnice. Vsako zemstvo se trudi zidati toliko podokrajnih bolnišnic, da ne bo treba nobenemu kmetu iti dalje nego deset kilometrov (slabi dve uri) do najbližjega zdravnika. Danes imajo že nad tri tisoč 500 zdravniških podokrajev z nad 4000 zdravnikov. Podokrajni imajo 2500 bolnišnic z več kot 50.000 posteljami, v številni porodnišnice. Za nakup zdravil izdajo 20 do 24 milijonov na leto.

Pokrajinska zemstva vzdržujejo poleg tega 50 velikih norišnic s prostori za 25.000 oseb. Ustanavljajo tudi pasterške (za bolnike od steklih živali ugriznjene) in bakteriološke zavode.

Zemstva obračajo tudi svojo pozornost na zboljšavo vode. V mnogih okrajih so ustanovili posebne vodne urade in nastavili posebne strokovnjake. Dajejo tudi posojila in podpore vsem za napravo vodnjakov in vodovodov. Enako pozornost obračajo tudi živinozdravništvu. Za živinozdravniško službo izdajo zemstva na leto blizu 17 milijonov kron.

Manj pozornosti pa obračajo zemstva na podporo revežev, siromakov in zapuščenih sirot. V ta namen so izdala leta 1912. le deset milijonov kron.

Za gradnjo cest so izdala za leto 1912. 24 milijonov kron. Delajo mostove, prehode, ustanavljajo telefonske zveze. Danes so skoraj vsi zemstveni zavodi, kakor: bolnišnice, strojne zaloge, poljedelske in živinozdravniške postaje, poštna postaje, tovarne, mlini in večja selišča zvezani s telefonom.

Zemstva grade opekarne in prekrbujejo kmete s ceno strešno opeko, varno proti požaru. Po nižani ceni dajejo kmetom poljedelske stroje, železo, cement, travna in druga semena.

Leta 1909. so prodali kmetom za 12 milijonov kron strojev.

Okrajna zemstva imajo svoje poljedelske podokraje. In vsak podokraj ima svojega poljedelskega veščaka. Ti imajo svoja poskušna polja, kjer kmete poučujejo o rabi modernih strojev in modernem obdelovanju zemlje. Hodijo tudi po vaseh ter kmetom predavajo in jim dele svete v kmetijskih zadevah. Leta 1911. so imela zemstva že nad 400 podokrajnih poljedelskih veščakov.

Zadnja leta ustanavljajo tudi zadruge; zlasti denarne zadruge. Neka-

tere druge panoge zemstev so: krajevni izseljeniški uradi, uradi za izboljševanje kmetij, uredbo žitne trgovine, mlekarstva, poljedelskih šol, vzornih delavnic itd.

Večkrat se sliši, kakor bi na Ruskem živeli ljudje kakor medvedji; zaostali, zanemarjeni v vsakem oziru, za tisoč let za nami. O ruskem kmetu širijo vesti, kakor bi bili čeda topih ovac, ki žvižga za njimi kozaški bič.

Iz teh vrst pa vidimo, da svet o orjaški Rusiji jako malo ve in še to, kar ve, ni resnično.

Težko je širiti omiko in napredek na vseh straneh v taki velikanski in široki državi, kakor je Rusija, kjer se izgube milijoni kakor pesek v puščavi. Koliko denarja, truda, dela je treba, da se na vseh straneh malo pozna. Rusija je kakor velikanska posoda, v katero vlivajo vodo, pa se le počasi in počasi vsak narastek pozna, ker je posoda tako velika. Tako je tudi s kulturnim delom na Ruskem.

Dobre knjige.

Šlebinger, Slovarček slovenskega in nemškega jezika. 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin. To je najpripravljeniji slovarček za samouke, kakor tudi za dijake, ki se bore s težavami nemškega jezika. Slovarček obsega namreč zadostni besedni zaklad ter ima veliko prednost, da upošteva v nemško-slovenskem delu tudi oblikoslovje nemškega jezika tako, da zna vsak nemške besede tudi pravilno rabiti. Kdor se je seznanil z glavnimi pojmi nemške slovnice, bo s pomočjo tega slovarčka lahko čital nemške sestavke. Slovarček ima zelo priročno žepno obliko. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin. — Namen te prekorišne knjige je, čuvati in varovati naše največje bogastvo — naše zdravje — in sicer s starimi, že priznanimi domačimi zdravili. Okoli nas cveto leto za letom zdravilne zeli, katerih pa ne poznamo, četudi bi se lahko z zdravilnim lekom, ki ga skrivajo v sebi, obvarovali mnogih težkih bolezni. Navedena knjiga je v tem oziru zelo važna ter bo marsikomu, ki se bo ravnal po njenih nasvetih, pomagala pregnati bolezen ali ga ohranila pri zdravju. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Nauk o serviranju. Vezano 5 K. — To je za naše gostilničarje, restavrate, pa tudi za vsako gospodinjino v količkaj boljši hiši prepotrebna knjiga. Knjiga podaja natančne predpise o pravilnem serviranju, ki veljajo med svetom. Besedilo pojasnjuje mnoge nazorne slike, ki predočujejo, kako je treba opraviti mizo pred obedom itd. Knjiga je za vsakega gostilničarja največjega pomena. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Spillmann, Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flaw.) Zgodovinski roman. 2. zvezka 3 K 80 vin., vez 5 K 40 vin.

Ta prekrasna povest se vrši le nekaj let po Kristusovi smrti ter se konča z razdejanjem jeruzalemskega templja. V povesti nastopajo osebe, ki so nam znane že iz zgodb in svetega pisma. — Doleti se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Spillmann, Junaštvo in zvestoba. Zgodovinski roman iz časa francoske revolucije. 3 K., vez. 4 K. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Ta globoko zasnovana pov. nam pred- očuje razmere in dogodke, ki so se vršili po

Francoski pred izbruhom in za časa krvave revolucije, ki je hotela prekucniti ves tedanji svetovni red. Posamezna dejanja so tako preiresljiva in dejanje tako živo, da se od knjige ne moremo ločiti, ko jo primemo v roke.

Krmar Milanovič. Povest. 1 K 40 vin., vez. 2 K 20 vin.

V tej povesti je zelo živo in jasno opisano nam Slovincem po večini tuje življenje na morju. Pred seboj vidimo pretresljivo zgodbo hrabrega pomorščaka, ki se edini otme iz potapljajoče se velike ladje ter po mnogih neizmernih mukah doseže zopet mirni pristan ter reši svojo družino, ki ga je imela že za mrtvega, iz velike stiske.

Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi. Za šolo in dom priredil dr. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški. Cena stenski sliki 4 krone.

Na tej poučni tabeli so v sliki in besedi natančno obrazložene lahke in nevarne otroške nalezljive bolezni. Kdor bo prebral pouk o bolezni in pogledal sliko, bo na prvi pogled spoznal, ali ima otrok ošpice, škrlatinko ali kako drugo bolezen. Glavne znake vsake bolezni namreč lahko vsak odrasčen človek razločuje. Te koristne tabele bi ne smelo manjkati v nobeni šoli, društvu in večji družini. Ker je ravno sedaj čas, ko se najbolj gosto pojavljajo otroške bolezni, naj vsak, kdor ima otroke, poseže po zgoraj označeni tabeli, ki se dobi in naroča v

»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Zemljevid Gorenjske, z novo bobinisko in tržiško železnico, napravljen po veččakih »Slovenskega planinskega društva«, cena 60 vin., je zopet na razpolago. Ta zemljevid se odlikuje po svoji izjemni natančnosti. V njem je namreč naznačena vsaka vasica, vsako selo ter posamezno stočee hiše. Poleg cest ima zemljevid opisana tudi vsa stranska pota in stezice. Sploh podaja zemljevid vse orientacijske točke, tako da z njim v roki vsak lahko prepotuje Gorenjsko ter si ogleda njene krasote brez vsakega vodnika. Zemljevid se dobi in naroča v

»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Raznoterosti.

Čebelarjem na znanje. Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani dobi dne 23. ali 24. t. m. neobdačeni sladkor in ga še tisti dan razdeli naročnikom, ki so se do 19. t. m. oglasili.

Treznost angleške armade, ki jo krepko podpirata feldmaršala lord Methuen in lord Roberts, narašča vsak dan. Po statistiki generalnega zdravnika Evatt šteje angleška armada danes 64.000 popolnih abstinentov. Zdravstveno stanje armade je ugodno. Lord Methuen potrjuje, da ima najboljše vojake pri polkih, ki izkazujejo največ abstinentov.

Hiša, v kateri straši. V Fugeresu na Francoskem se oglašajo v neki hiši, ki stoji sredi trga in v kateri stanuje geometer Prousteau s svojo družino, že nad štirinajst dni čudni »strahovi«. Začelo se je pred dobrimi 14 dnevi; nekega jutra ob 4. uri so se nemadoma začuli silni udarci in sunki, da se je hiša stresla od vrha do tal, šipe so šklepetale, tla so donela kakor ob potresu, nato se je pa čul močan, dolgo trajajoč šum, kakor bi kdo žagal. Od tega dne dalje se ti »strahovi« na enak način, a vedno krepkeje, pojavljajo vsak dan od 4. do 7. ure zjutraj in ob pol 9. uri zvečer. Geometrova žena je od strahu težko obolela, njegov pes je pa zbesnel ter so ga morali ustreliti. Ropot in šum je tako močan, da ga čutijo in slišijo tudi v vseh sosednih hišah. Geometer je kot jako hladnokrven mož izpočetka domneval, da mu nagaja kak zlohoten sosed ter je prosil za pomoč krajevno varnostno oblast in žandarmerijo. Skozi osem dni so nato natančno preiskavali hišo in vso bližnjo okolico ter celo prekopali vrt, ker so sumili na električne vplive. V hiši stoji neprestano orožniška straža — toda ves trud je zaman. Poveljnik je za šalo udaril po steni ter zaklical: »Ako je tu kak zlodej skrit, naj se oglasi!« Tisti hip je stena zagrnela in se stresla kakor od silnega groma; poveljnik se je od strahu onesveščen zgrudil. Stvar vzbuja največjo pozornost ter so veliki pariški listi poslali v Fugeres svoje najpretkanejše ljudi, da bi uganko razvozljali, toda doslej brez uspeha.

Namesto moke — kajnit. Iz Trenčina Teplic na Ogrskem nam pišejo slovenski tesarji: Letos je huda zima tudi tukaj pritiskala. Več delavcev, ki delajo v šumah lesene prage in klade, je ozebilo. Dne 1. januarja so imeli tukaj sveti misijon. Tudi mi smo se ga udeležili. Za pust smo pisali v Budimpešto in naročili 400 kg koruzne moke, ker nam je zmanjkalo živeža. Dobili smo nazaj 400 kg — kajnita (umetnega gnoja). Tako pust norce brije.

Največji daljnogled na svetu izdelujejo v Kanadi in bo kmalu dovršen. Njegovo zrcalo je iz najpopolnejšega stekla, ki je kdaj izšlo iz človeških rok. Daljnogled bo stal 360.000 K.

Zanimiv starček. V Kisaszondu na Ogrskem je te dni umrl 87letni Štefan Bok, ki je bil od rojstva slep, kar ga pa v življenju ni skoraj nič motilo. V svoji vasi in okolici se je tako dobro spoznal kakor vsak drug; o prostem času je popravljaval ure in godel na gosli. Veliko let je bil pismonoša za okoliške vasi. Zadnji čas je pa vršil dela usmiljenja nad pijanci, katere je iz krčme spravljal na njihove domove.

»Od nje nas ne odkupijo kupi zlata.« V Ameriki je umrl znani večkratni

milijonar Vanderbilt. Zbolel je na vnetju slepiča, bil operiran in na operaciji umrl.

EMAJLNI LAKI
OREBON
LAKI ZA PODE

in razno moderno blago za moško in žensko oblačno posilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna 208

R. STERMECKI v CELJU št. 305, Štajersko.
Ilustrovani cenik o več tisoč stvarih se pošlje zastoj. - Pri naročilih iz Amerike in Balkana treba poslati denar naprej.

Laxigen
idealno odvajalno
sredstvo v obliki sadežnih pastilj, ki gotovo in milo učinkuje in ima najboljši prijeten okus. Izvirna škatlja (20 kosov) L 1-30.
Dobiva se v lekarnah in pri glavni zalogi:
C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 2.

Pri vsakem delu, doma, na vrtu in na polju se pripetijo ranitve, katere moramo varovati pred zastrupljenjem. Najboljše sredstvo za take slučaje je znano praško domače mazilo iz te arne B. Fragnerja v Pragi. Glej in se at!

V zadnjem trenutku, ko se zaključuje zbiranje naročil na turške srečke k prihodnjemu žrebanju dne 1. aprila t. l., pri katerem bo znašal glavni dobiček 400.000 zlatih frankov, moramo žal sporočiti, da se oddajajo turške srečke le še to pot na mesečne obroke po samo 4 krone 7 vinarjev, kajti od 1. aprila t. l. naprej se bodo mesečni obroki primerno zvišali. Kdor ima torej namen, naročiti to izborno srečko pod starimi pogoji glasom današnjega oglasa »Slovenske Straže«, naj to stori takoj in opozori na to tudi svoje prijatelje in znance.

Z naravnimi produkti bogato obdarovana Ogrska ima v naravnem »Hunyadi Janos« zdravilnem vrelcu, katerega razpečavanje je pred 50 leti prevzel Andrej Saxlehner, naroden zaklad, ki si je uveljavil svetovni sloves. Ako navedemo izmed na tisoče priznanih pisem samo enega od profesorja medicinske fakultete v Št. Pavlu (Brazilija), ki piše doslovno: »Že od leta 1882. uporabljam, po svoji dobri ka-

Sirolin Roche

lajša in ozdravi bolezni v prsih, kašelj, katar, influenco, astmo.

Originalni zavoj à K 4— v vseh lekarnah.

kovosti tako znamenito »Hunyadi Janos« grenčico, v vseh slučajih, kjer mora klinik uporabljati milo odvajanje, in tudi tedaj, kadar kataralično stanje prebavnih organov vsako drugo sredstvo odreče. Po mojih izkušnjah je »Hunyadi Janos« najboljšo zdravilo gastro - hepaticnih boleznih, kojega preneso lahko ženske in tudi otroci.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, dne 11. marca: 66. 15. 29. 27 9.
Dunaj, 14. marca: 34. 15. 61. 39. 43.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 17. marca 1914.

Deželni pridelki:	Cena		Živina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	24	50	Živa vaga:		
Rž	1	20	Goveda pitana	72	—
Ajda	24	—	Teleta mala	86	—
ječmen	20	—	Prešiči	96	—
Oves	16	—	Koštruni	88	—
Prosno belo	23	—			
Prosno rumeno	19	—	Kuretina in drugo:		
Koruzo suha	18	50	Maslo kuhano od		
Koruzo nova	16	—	K 260— do	280	—
Leča	24	—	Maslo surovo od		
Grah	—	—	K 270— do	230	—
Laneno seme	22	—	Stanina sveža (špeh)	158	—
Graščica	150	—	Stanina prekajena	168	—
Fizol Rumčan	22	—	Mast svinjska	160	—
Fizol Prepelicar	24	—	Lot	93	—
Fizol Mandolca	27	50	Jaica 100 komedov	6	50
Cebuln	24	—	Pšanci	—	60
Krompir	4	60	Golobi	—	2
Zelje sveže	—	—	Raca	—	5
Zelje kislo brez sode	8	—	Gos	—	—
Repa gorenjska	3	—			
Repa sveža	3	—	Kolonijalno blago		
Repa kisla brez sode	8	—	na debelo:		
Brinje	21	—	Riz Rangon od		
Kumna	70	—	K 25— do	38	—
Oreh	86	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 200— do	180	—
Suhe hranike	—	—	Sledkor od R4— do	83	—
Suhe česplje	40	—	Vetrolje	12	—
Ježice	—	—			
Zelod	—	—			
Smečkovi storži	10	—			
Seno	8	—			
Slama	5	—			
Stelja	3	—			

Inženerska akademija
Wismar, Ostsee. Za strojne in elektr. inženirje, stavn. inženirje, geometre in arhitekte. — Železobetonska gradnja in kulturna tehnik. — Novi laboratoriji. — Stadt Wismar Absolventi višjih obrtnih šol se sprejemajo.

Krojaškega pomočnika, dobro izurjenega v pri krojevanju ter zanesljivega sprejme takoj za trajno delo **Josip Mihl, krojač, Podbrdo ob Bači.** 912

Učenca sprejme **Ivan Perme,** krojaški mojster, Ljubljana, Gledališka stolba 3. 812

DEKLICA približno 16 let stara, se sprejme v uk v trgovino z mešanim blagom pri **Ivanu Zihelr** v Mokronogu. Zelijo se šolska izpričevala. 897

Samo K 10.— stane v prvi gorenjski razpošiljalnici **IVAN SAVNIK, KRANJ** za eno fino žensko obleko 4 in pol metra volnenega blaga, 1 zelo fini robec za na glavo, 3 lepi žepni robci iz sifona, 2 para močnih ženskih nogavic, 1 svilen pas ter še več drugih različnih stvari za povrh. — Ista množina še boljše vrste K 15.— Isto najfinejše vrsti K 20.— Nikdo naj ne zamudi te ugodne prilike! 906

Izjava.

Frančiška Linc, gostilničarka v Št. Vidu, izjavljam, da nimam in tudi nisem imela povoda dolžiti Franceta Vrhovca, posestnikovega sina iz Vira, da ji je kak denar vzel in si ga prilastil ter obžalujem, če sem kedaj kako tako obdolžitev izrekla.

Frančiška Linc.

Priporočilo. 843

Vsled nenadne smrti mojega soproga g. Ljudevika Ševarja na Rakeku, javljam tem potom vsem cenj. trgovskim prijateljem in znancem, da bodem tudi še za naprej po začetni poti pokojnika

vodila neizpremenjeno vso vpeljano trgovino

cementa, umetnih gnojil, vse spedijske posle, avtomobilno vožnjo in gostilniško obrt ter me bode v vseh poslih podpiral moj svak g. Hinko Ševar, trgovec. Velec. občinstvo in trgovske prijatelje pa prosim za zvesto nadaljnjo naklonjenost in se priporočam

spoštovanjem

vdova TEREZIJA ŠEVAR.

- Lepo - novo in staro koruzo
zdravo

prodaja v vsaki množini in najceneje

J. Kušljan, trgovec v Kranju

na vogalu pri farni cerkvi, kjer je tudi glavna trafika. Istotam se dobi tudi vse specerijsko blago po najnižji ceni, potreba točna in reelna. Priporočamo jo toplot!

Milijon konjskih odevj
à K 2'90

Za Balkan namenjene a zaradi končane vojne izostale, iz pristne brnske himalajske volne, torej silno močne in za vsakega lesnika konj neobhodno potrebne, 200 cm dolge in ca. 140 cm široke, v sivi, rujavi in drab-barvi z lepimi barvanimi bordurami, se bodo razprodajale le malo časa za polovično tovarniško ceno po le K 2'90 komad. Te himalajske konjske odevje so dvakrat toliko vredne in se bodo prodajale po teh čudovito nizkih cenah samo dokler bo kaj zaloge in sicer: 1 komad himalajske konjske odevje stane le K 2'90 3 komadi " " " " " " K 8'25 6 komadov " " " " " " K 16'— 895 Samorazprodaja po povzetju: **M. Swoboda, Dunaj III/2 Hiesgasse 13-404.**

Pesa za klajo daje največ dobička v kmetijstvu in najboljšo klajo za živino (do junija); seme rdečkasto-rumene pese, ki se je povsod po Avstro-Ogrski dobro obnesla dobite pri: **Friedrichswertherjevi** zalogi repnih semen, **Zuckerwalze**: Ein- | skusov. Vredno, da čita getr. D. L. G. Hochzucht. | vsaki poljedelec. **Brezplačno** razpošilja 40 strani obsegajočo brošuro - **O pridelovanju repe** kako se pripravi zemlja za uspevanje, kako se doseže bogat pridelek, o gnojenju, dajanje v najem, o prenasajenju itd. z mnogimi izidi pomen za uspevanje. Vredno, da čita vsaki poljedelec. **Cene zmerne. Poročila** in cenik pošlje zastoj Domenski svetnik **Eduard Mayer, domena Friedrichswerth 1220 (Thüringen).** 887

Avtomatična pasji!

Za podgane K 4.—, za miši K 1'40, ujamemo brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Ne zapustite nobenega smrada in se zopet same nastavijo. Past za ščurke edina te vrste, na katero so ujamemo na tisoče ščurkov v eni noči, a K 2'40. Povsod najb. uspeb. Pošljite po povzetju **Franco Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Alogisgasse 3/23.** Mnogopobudnih pisem. Pred manj vrednimi ponarejanji se svari. V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Teleten 23446. 2933

GASTRICIN

Učinek presenetljiv Dobi se v vseh apotekah. Velika ošajlja stane 3 Kr. **GLAVNA ZALOGA:** Sternapoteka Dunaj IV. Favoritenstrasse 25. Prospekti gratis in franco. Zdravniški dybe za poskušnje GASTRICIN brezplačno.

V Ljubljani se dobi v vseh lekarnah.

Najbolj mil in ganljiv domači instr. 2033 **HARMONIJ** Spez.: Instrumenti, na katero igra vsak brez znanja sat takoj četrteroglasno. Katalog zastoj. **Aloys Mayer, Sr. dvor, dob. Fulda.** 7000 harmonijev si poje lastno hvalo po vseh delih sveta. **Piano: pesnebo ceni domači instrumenti po 435 in 515 M.**

Kuverte s firmo, - račune itd - izvršuje natančno po : naročilu : : Katoliška : : tiskarna : v Ljubljani.

Razglas.

Hranilnica in posojilnica v št. Petru na Krasu naznanja, da ima na prodaj v Kočah pet lepih

posestev

ki obstoje iz hiš in gospodarskih poslopij, ki so v dobrem stanu, dalje iz vrtov, njiv, travnikov, pašnikov in gozdnih parcel.

Več se izve v **Hranilnici in posojilnici v št. Petru na Krasu.** 860

Konsumno društvo v Starem trgu pri Ložu razpisuje službo

poslovodje.

Prosilci množni trgovine s specerijskim in manufakturnim blagom naj vložo s pričevali opremljene prošnje do 30. marca t. l. — Plača po dogovoru. 901

Prva vrsta K 5 50. Druga vrsta K 6 50.
Nikaka prevara! Ne zamenjavajte z enakimi ponudbami!
Med brata } 30.000 parov prazničnih in delovnih elegantnih }
tega lista }
razdelimo }
čevljev na zadrgo iz najboljšega, trpežnega usnja, z dobro podkovanimi podplati, kakor kaže slika, za dober glas naše trdke. Plača se samo delo, t. j. K 5'50 za prvo vrsto moških ali ženskih čevljev. Druga vrsta moških ali ženskih čevljev na zadrgo za nedelje in praznike z višjimi petami za K 6'50. Po povzetju pošlje pri c. kr. trgov. sodišču protokolirano razpošiljalnica čevljev **FRANC HUMANN, Dunaj II., Alogisgasse 3 82.** Kršćanska svetovna trdka. Vaše priporočilo nam prinese korist. Tisoči priznatih pisem.